

**REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W GDAŃSKU**

PROTOKÓŁ

kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych Gminy Chojnice,
przeprowadzonej w Urzędzie Gminy w Chojnicach w okresie od dnia 3 lipca 2017r. do
dnia 23 stycznia 2018r.

ZAKRES KONTROLI – SPIS TREŚCI:

I. USTALENIA OGÓLNO – ORGANIZACYJNE.....	3
1.1. Dane ogólne	3
1.2. Kierownictwo jednostki	5
1.3. Wewnętrzne regulacje organizacyjno-prawne	6
1.4. System kontroli zarządczej	8
1.5. Kontrole zewnętrzne	11
II. KSIĘGOWOŚĆ I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	11
2.1. Gospodarka pieniężna i rozrachunki.....	11
2.2. Stan i kompletność urządzeń księgowych budżetu i urzędu.....	18
2.3. Sprawozdawczość budżetowa, finansowa i inna	18
2.4. Inwentaryzacja	19
III. BUDŻET JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	22
A. DOCHODY BUDŻETOWE.....	22
3.1. Dochody z tytułu subwencji, udziałów gminy w dochodach budżetu państwa, z tytułu dotacji oraz dochody klasyfikowane jako otrzymane środki.....	23
3.2. Dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych	27
3.3. Dochody z majątku	63
3.4. Inne dochody.....	79
B. WYDATKI BUDŻETOWE.....	81
3.5. Wydatki bieżące	81
3.6. Wydatki majątkowe.....	108
3.7. Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji.....	132
3.8. Dług publiczny, przychody i rozchody budżetu.....	150
3.9. Gospodarka odpadami komunalnymi.....	158
IV. GOSPODARKA MIENIEM.....	163
4.1. Gospodarka mieniem komunalnym	163
4.2. Gospodarka mieniem Skarbu Państwa.....	167
4.3. Inwentaryzacja roczna rzeczowych składników majątku	167
V. ROZLICZENIA JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO Z JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI	172
5.1. Rozliczenia z jednostkami budżetowymi.....	172
5.2. Rozliczenia z samorządowymi zakładami budżetowymi	174
5.3. Rozliczenia rachunków dochodów	174
5.4. Samorządowe osoby prawne.....	174

I. USTALENIA OGÓLNO – ORGANIZACYJNE

1.1. Dane ogólne

- 1) Tematyka kontroli: Kompleksowa kontrola gospodarki finansowej i zamówień publicznych.
- 2) Kontrolujący: Mieczysław Beńko – starszy inspektor kontroli finansowej, działający na podstawie upoważnienia nr 41/17 z dnia 19 czerwca 2017r., wydanego przez Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.
- 3) Okres objęty kontrolą: Lata 2013-2016 i w miarę potrzeb inne okresy.
- 4) Termin przeprowadzenia kontroli: Kontrola przeprowadzona w okresie od dnia 3.07.2017r. do dnia 23.01.2018r.
- 5) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej: Urząd Gminy w Chojnicach
ul. 31 Stycznia 56A
89-600 Chojnice.
- 6) Użyte w niniejszym protokole skrótowe określenia oznaczają:
  - gmina → Gminę Chojnice;
  - Rada Gminy → Radę Gminy w Chojnicach;
  - wójt gminy; wójt → Wójta Gminy Chojnice;
  - urząd gminy → Urząd Gminy w Chojnicach.

1.1.1. Wykaz jednostek organizacyjnych

- 1) W okresie objętym kontrolą zadania gminy realizowały jednostki organizacyjne wymienione w tabeli:

Lp.	Nazwa jednostki organizacyjnej gminy	Adres jednostki
1	2	3
Jednostki budżetowe		
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	89-600 Chojnice – ul. 31 Stycznia 56A;
2.	Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach	89-600 Chojnice – ul. 31 Stycznia 56A;
3.	Zespół Szkół w Charzykowach	89-606 Charzykowy – ul. Szkolna 1;
4. †	Szkoła Podstawowa im. Przyjaciół Ziemi w Kłodawie	Kłodawa 49; 89-632 Brusy;

5.	Szkoła Podstawowa w Lichnowach	Lichnowy, ul. Szkolna 15; 89-620 Chojnice;
6.	Szkoła Podstawowa im. Zolnierzy Monte Cassino w Niezychowicach	Niezychowice 55; 89-620 Niezychowice
7.	Zespół Szkół im. 18 Pułku Ułanów Pomorskich w Nowej Cerkwi	ul. Szkolna 11; 89-620 Nowa Cerkiew;
8.	Szkoła Podstawowa im. Polskich Kawalerów Maltańskich w Ogorzelinach	ul. Obkaska 3; 89-665 Ogorzeliny;
9.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Ostrowitem	Ostrowite, ul. Szkolna 3; 89-620 Chojnice
10.	Zespół Szkół w Pawłowic	Pawłowo, ul. Tucholska 16; 89-620 Chojnice
11.	Zespół Szkół w Silnie	Silno, ul. Główna 39; 89-620 Chojnice
12.	Gimnazjum w Sławęcinnie	Sławęcino, ul. Szkolna 11; 89-620 Chojnice
13.	Zespół Szkół w Swornegacich	ul. Szkolna 11; 89-608 Swornegacie

- 2) W kontrolowanym czteroleciu na terenie gminy nie funkcjonował żaden samorządowy (gminny) zakład budżetowy.
- 3) Na terenie gminy działa jedna samorządowa instytucja kultury, tj. Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach, mająca siedzibę przy ul. Kościerskiej 10 w Chojnicach. Instytucję tę utworzono uchwałą Nr XIII/165/2003 Rady Gminy z dnia 20 listopada 2003r. w sprawie utworzenia samorządowej instytucji kultury pod nazwą „Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach”.
- 4) Zadania określone w art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997r. o bibliotekach (tekst jednolity: Dz. U. z 2012r., poz. 642) realizuje Gminna Biblioteka Publiczna w Charzykowach, funkcjonująca w strukturze organizacyjnej wymienionej powyżej samorządowej instytucji kultury, tj. Gminnego Ośrodka Kultury w Chojnicach.
- 5) Kontrolowana gmina jest organem założycielskim Samodzielnej Publicznej Przychodni Wiejskiej Gminy Chojnice, mającej siedzibę w Chojnicach, przy ul. Kościerskiej 9. Przychodnia posiada na terenie gminy 6 filii – 3 wiejskie ośrodki zdrowia i 3 punkty lekarskie.
- 6) Na terenie gminy funkcjonuje jedna jednoosobowa spółka gminy, tj. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Chojnicach, mająca siedzibę przy ul. Drzymały 14 w Chojnicach.
- 7) Gmina jest też współnikiem w następujących spółkach prawa handlowego – spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością:
  - „Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór” z siedzibą w Chojnicach, utworzonej w 2008r. przez 10 gmin z terenów powiatów chojnickiego i człuchowskiego;
  - „Promocja Regionu Chojnickiego” z siedzibą w Chojnicach, utworzonej w 2003r.;
  - „Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna” z siedzibą w Sopocie.

- 8) W 2016 roku gmina była też powiązana kapitałowo z jedną spółką akcyjną – posiadała akcje spółki Kujawsko – Pomorski Rynek Handlowy w Bydgoszczy.

1.1.2. Uczestnictwo w związkach komunalnych

- 1) Z opublikowanego na internetowej stronie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji „Wykazu związków międzygminnych – stan na dzień 30 czerwca 2017r.” wynika, że w kontrolowanym okresie gmina była uczestnikiem związku międzygminnego pn. „Związek Gmin Chojnickich z siedzibą w Chojnicach”. Związek ten, zarejestrowany w dniu 30.07.1998 roku, wymieniono w pozycji 179 przywołanego wykazu.
- 2) Z informacji uzyskanych w Wydziale Finansowym wynikało, że ww. Związek najprawdopodobniej nie istnieje. W kontrolowanym czteroleciu gmina nie realizowała wydatków z tytułu składek na rzecz tego Związku.

1.1.3. Wykaz jednostek pomocniczych

Według stanu na ostatni dzień 2016 roku na terenie kontrolowanej jednostki samorządu terytorialnego funkcjonowały 34 jednostki pomocnicze gminy. Były to następujące sołectwa: Angowice, Charzykowy, Chojnaty, Chojniczki, Ciechocin, Czartołomie-Jarcewo, Doręgowice, Funka, Gockowice-Objezierze, Granowo, Klawkowo, Klosnowo, Kłodawa, Kopernica, Krojanty, Kruszka, Lichnowy, Lotyń, Moszczenica, Niezychowice, Nowa Cerkiew, Nowe Ostrowite, Nowy Dwór-Łódanki, Ogorzeleny, Ostrowite, Pawłowo, Pawłówko-Lipienice, Powalki, Raclawki, Silno, Sławęcin, Swornegacie, Topole oraz Zbeniny.

1.2. Kierownictwo jednostki

- 1) Wójtem gminy od 1990 roku jest pan Zbigniew Szczepański, na kadencję 2014-2018 wybrany w wyborach powszechnych w dniu 17.11.2014r.
- 2) Zastępcą wójta gminy od dnia 8.11.2011 roku jest pan Piotr Stanke, powołany na to stanowisko zarządzeniem Nr 127/2011 Wójta Gminy z dnia 7 listopada 2011r. w sprawie powołania zastępcy wójta Gminy Chojnice.
- 3) Sekretarzem gminy od 1990 roku jest pani Stefania Majewska-Kilkowska.
- 4) Skarbnikiem gminy jest pani Aleksandra Wojcieszewska, powołana na to stanowisko uchwałą Nr VII/37a/90 Rady Gminy z dnia 28 grudnia 1990r. w sprawie powołania skarbnika gminy.

1.3. Wewnętrzne regulacje organizacyjno-prawne

1.3.1. Statut jednostki samorządu terytorialnego

Ustrój kontrolowanej jednostki samorządu terytorialnego określa *Statut Gminy Chojnice* przyjęty uchwałą Nr IV/23/2002 Rady Gminy z dnia 30 grudnia 2002r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Chojnice (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 20 z dnia 6 lutego 2003r., poz. 197), zmieniony uchwałą Nr XXVI/409/09 tego organu z dnia 29 czerwca 2009r. w sprawie zmian w Statucie Gminy Chojnice (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 116 z dnia 2 września 2009r., poz. 2261).

1.3.2. Regulamin organizacyjny urzędu

- 1) W latach 2013-2016 organizację i zasady funkcjonowania urzędu gminy określał *Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Chojnice*, wprowadzony do stosowania zarządzeniem Nr 200/2010 Wójta Gminy z dnia 23 grudnia 2010r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Chojnice, zmieniony z dniem 1.10.2012 roku zarządzeniem Nr 117a/2012 tego organu z dnia 28 września 2012r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego (...).
- 2) Na podstawie ww. *Regulaminu* i załączonego do niego schematu organizacyjnego ustalono, że w urzędzie gminy funkcjonuje 5 wydziałów, w tym Wydział Finansowy, oraz samodzielne stanowiska – pełnomocnika wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz ds. informatycznych.

1.3.3. Dokumentacja opisująca przyjęte zasady (politykę) rachunkowości

- 1) W ostatnim roku kontrolowanego okresu tematyka, o jakiej mowa w tytule, uregulowana była zarządzeniem Nr F/15/2016 Wójta Gminy z dnia 10 lutego 2016r. w sprawie przyjętych zasad rachunkowości dla budżetu Gminy Chojnice oraz Urzędu Gminy w Chojnicach. Zarządzenie weszło w życie z dniem wydania, z mocą obowiązującą od dnia 1.01.2016r.
- Szczegółowe uregulowania zawarto w 16 załącznikach do zarządzenia. Załączniki od numeru 1 do 6 nosiły tytuły: „Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych”; „Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego”; „Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz funkcjonowania kont ksiąg pomocniczych”; „Zasady gospodarki kasowej”; „Wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych oraz ochrona zbiorów ksiąg rachunkowych” oraz „System ochrony danych i zbiorów”.

W pozostałych 10 załącznikach opisano zasady działania wykorzystywanych w jednostce programów i systemów komputerowych: *Finanse i Księgowość; Podatki; Księgowość Zobowiązań; Odpady w Gminie; Auta; Kasa; Płace; Kadry; Zlecone; BeSTi@*.

- W dniu 30.12.2016 roku kierownik kontrolowanej jednostki wydał zarządzenie Nr F/180/2016 w sprawie przyjętych zasad rachunkowości dla budżetu Gminy Chojnice oraz Urzędu Gminy w Chojnicach. Uregulowania wprowadzone tym zarządzeniem miały obowiązywać z dniem 1.01.2017r., tzn. już po okresie objętym niniejszą kontrolą.
- 2) Tematykę obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych regulowała *Instrukcja obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy w Chojnicach*, wprowadzona do stosowania zarządzeniem Nr F/51/2011 Wójta Gminy z dnia 20 maja 2011r. w sprawie instrukcji obiegu dokumentów (...).
  - 3) Obowiązujące w kontrolowanym okresie szczegółowe uregulowania wewnętrzne z zakresu rachunkowości będą przywoływane, w miarę potrzeb, przy omawianiu poszczególnych zagadnień wchodzących w zakres kontroli.

1.3.4. Umowy o partnerstwie publiczno- prywatnym

W latach 2013-2016 gmina nie zawierała i nie realizowała umów o partnerstwie publiczno- prywatnym. Informacji takiej udzieliła kontrolującemu ustnie pani Aleksandra Wojcieszńska – skarbnik gminy.

1.3.5. Terminowość złożenia oświadczeń o stanie majątkowym.

- 1) Terminowość składania oświadczeń o stanie majątkowym sprawdzono w oparciu o oświadczenia składane do dnia 30.04.2016 roku (według stanu na dzień 31.12.2015r.) oraz oświadczenia składane w trakcie 2016r., np. na dzień powołania lub zatrudnienia, odwołania z zajmowanego stanowiska lub rozwiązania umowy o pracę.
Kontrolą objęto oświadczenia o stanie majątkowym składane przez: wójta gminy, zastępcę wójta gminy; sekretarza gminy; skarbnika gminy oraz osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu wójta.
Ustalono, że wszystkie osoby zobowiązane do składania oświadczeń o stanie majątkowym złożyły terminowo takie oświadczenia. Terminowość złożenia oświadczeń ustalono na podstawie dat wpływów oznaczonych na złożonych oświadczeniach.
- 2) Zgodnie z art. 24h ust. 12 ustawy o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 1875) podmiot dokonujący analizy oświadczeń majątkowych w terminie do dnia 30 października każdego roku przedstawia radzie gminy informację o:
  - osobach, które nie złożyły oświadczenia majątkowego lub złożyły je po terminie;
  - nieprawidłowościach stwierdzonych w analizowanych oświadczeniach majątkowych wraz z ich opisem i wskazaniem osób, które złożyły nieprawidłowe oświadczenia;
  - działaniach podjętych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w analizowanych oświadczeniach majątkowych.

Ustalono, że informację dotyczącą oświadczeń majątkowych analizowanych przez wójta gminy kierownik kontrolowanej jednostki przedstawił Radzie Gminy na sesji w dniu 28.10.2016r. Z informacji wynikało, że wszystkie oświadczenia złożono terminowo oraz, że w złożonych oświadczeniach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Powyższe wynikało z „Protokołu Nr XVI/2016 Sesji Rady Gminy w Chojnicach z dnia 28 października 2016r.”

1.4. System kontroli zarządczej

1.4.1. Wykonywanie kontroli wewnętrznej przez Radę (komisję rewizyjną)

1) Plan kontroli Komisji Rewizyjnej na 2016 rok zawarto w „Planie pracy Komisji Rewizyjnej Rady Gminy w Chojnicach na 2016 rok”, stanowiącym załącznik nr 5 do uchwały Nr XI/202/2016 Rady Gminy z dnia 26 lutego 2016r. w sprawie przyjęcia planów pracy Rady i stałych Komisji Rady Gminy w Chojnicach na 2016 rok.

Z ww. *Planu pracy* wynikało, że organ kontrolny Rady Gminy został zobowiązany do przeprowadzenia kontroli:

- wybranych stołówek szkolnych;
- budowy ścieżki rowerowej Chojnice – Nowy Dwór;
- wykonania inwestycji pn. „Docieplenie ścian, dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynku biblioteki i kuchni w Zespole Szkół w Swornegaciach”.

2) Z okazanych kontrolującemu protokołów z posiedzeń Komisji Rewizyjnej odbytych w dniach 21.09.; 26.10. i 23.11.2016 roku wynikało, że wszystkie zaplanowane kontrole zostały zrealizowane. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

3) Stwierdzono, że Komisja Rewizyjna nie sporządziła protokołów z przeprowadzonych kontroli. Wymóg sporządzania protokołów, zawierających takie elementy, jak np. nazwa kontrolowanego podmiotu; imiona i nazwiska kontrolujących; daty rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych; określenie przedmiotowego zakresu kontroli; imię i nazwisko kierownika kontrolowanego podmiotu oraz data i miejsce podpisania protokołu, wynikał z § 95 *Statutu Gminy Chojnice*.

Ustnej informacji o niesporządzaniu protokołów kontroli udzieliła kontrolującemu obsługująca Komisję Rewizyjną pani Hanna Papierkiewicz – inspektor w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich.

W tym miejscu należy dodać, że na niedokumentowanie stosownymi protokołami czynności kontrolnych przeprowadzonych przez Komisję Rewizyjną zwrócono też uwagę w trakcie poprzedniej kompleksowej kontroli gminy, zakończonej w lutym 2014r.

1.4.2. Kontrola środków finansowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł

- 1) Przepisy art. 15a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 listopada 2000r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 1049) nakładają na organy samorządu terytorialnego obowiązek współpracy z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej („GIIF”) w zakresie zapobiegania przestępstwom, o których mowa w art. 165a lub 299 Kodeksu karnego, poprzez:
  - niezwłoczne powiadamianie GIIF o podejrzeniu popełnienia prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu;
  - przekazywanie potwierdzonych kopii dokumentów dotyczących transakcji, co do których zachodzi podejrzenie, że mają one związek z popełnieniem przestępstw, o których mowa w ww. artykułach Kodeksu karnego, a także informacji o stronach tych transakcji,
 jak też obowiązek opracowania instrukcji postępowania w przypadkach, o których mowa powyżej.

- 2) Ustalono, że w 2016 roku ww. tematykę regulowała *Instrukcja postępowania w zakresie zapobiegania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Urzędzie Gminy w Chojnicach*, wprowadzona do stosowania zarządzeniem Nr F/18/2011 Wójta Gminy z dnia 24 lutego 2011r. w sprawie wprowadzenia instrukcji postępowania w zakresie zapobiegania przestępstwom, o którym mowa w art. 165a i 299 Kodeksu karnego. Zgodnie z § 6 przywołanego zarządzenia w kontrolowanej jednostce za realizację zadań wynikających z art. 15 i 15a przywołanej ustawy odpowiada sekretarz gminy.

- 3) W kontrolowanym czteroletniu nie było przypadków powiadamiania GIIF o stwierdzonych próbach „prania pieniędzy” – prowadzony w jednostce „Rejestr powiadomień GIIF” nie zawierał żadnych wpisów.
 W trakcie niniejszej kontroli nie powzięto podejrzeń o próbach wprowadzania do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł.

1.4.3. Funkcjonowanie systemu kontroli zarządczej

- 1) W 2016 roku zasady sprawowania kontroli zarządczej określało zarządzenie Nr 33/2012 Wójta Gminy z dnia 26 marca 2012r. w sprawie systemu kontroli zarządczej sprawowanej przez Wójta Gminy Chojnice.
 Zarządzeniem tym wskazano koordynatora kontroli zarządczej (zastępca wójta gminy), wyszczególniono zadania audytu wewnętrznego, ustalono wzór oświadczenia o stanie kontroli zarządczej, wprowadzono do stosowania „Regulamin sprawowania kontroli

zarządczej przez Wójta Gminy Chojnice”, jak też określono wzory upoważnienia do kontroli i planu kontroli.

- 2) Od 2012 roku zagadnienia związane z zarządzaniem ryzykiem reguluje zarządzenie Nr 32/2012 Wójta Gminy z dnia 16 marca 2012r. w sprawie wytycznych służących ustaleniu systemu zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Chojnicach.
- 3) Funkcjonowanie kontroli zarządczej w urzędzie gminy w 2016 roku opisał i ocenił audytor wewnętrzny w sporządzonej w końcu 2016 roku i przedłożonej kierownikowi jednostki „Opinii audytora dot. sprawowania nadzoru nad właściwą organizacją i funkcjonowaniem wydziałów/biur w Urzędzie Gminy w Chojnicach – kontrola zarządcza”. Opinia ta prezentowała zalecenia mające na celu usprawnienie opisanych w niej procesów.

1.4.4. Audyt wewnętrzny

- 1) Ustalono, że ujęte w uchwale budżetowej na 2016 rok dochody i przychody budżetu, jak też wydatki i rozchody budżetu, były wyższe od kwoty określonej w art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 1870). W związku z powyższym gmina była zobowiązana do prowadzenia audytu wewnętrznego.

Ustalono, że w 2016 roku gmina zrealizowała obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego. Audyt wykonała pani Beata Sarnowska-Gierszewska – audytor usługodawca (audytor niezatrudniony w jednostce).

- 2) „Plan audytu wewnętrznego na 2016 rok” przyjęto zarządzeniem Nr 173/2015 Wójta Gminy z dnia 31 grudnia 2015r. w sprawie przyjęcia planu audytu wewnętrznego na 2016 rok. W planie tym wymieniono następujące tematy zadań zapewniających:
  - 1/ „Prowadzenie spraw socjalnych pracowników – wybrane jednostki organizacyjne – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej”;
  - 2/ „Wydatki na delegacje służbowe w jednostkach organizacyjnych Gminy Chojnice – jednostki oświatowe”;
  - 3/ „Bezpieczeństwo i ochrona systemów IT oraz zawartych w nich danych”;
  - 4/ „Prowadzenie spraw związanych z ewidencją działalności gospodarczej”.

Plan audytu zakładał też realizację czynności doradczych („Sprawowanie nadzoru nad właściwą organizacją i funkcjonowaniem wydziałów/biur w urzędzie gminy”), monitoring realizacji zaleceń z zadań zrealizowanych w roku poprzednim oraz zaleceń z zadań realizowanych w 2016 roku (po upływie terminu ich wdrożenia), jak też czynności sprawdzające – ocenę sposobu wdrożenia i skuteczności zaleceń zrealizowanych przez komórki/jednostki audytowane.

- 3) Ze sporządzonego przez audytora wewnętrznego „Sprawozdania z wykonania planu audytu wewnętrznego za rok 2016”, przyjętego zarządzeniem Nr 176/2016 Wójta Gminy z dnia 29 grudnia 2016r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania planu audytu wewnętrznego za 2016 rok wynikało, że wszystkie zaplanowane zadania audytowe zostały zrealizowane.

W przywołanym sprawozdaniu i w okazanych do kontroli sprawozdaniach z realizacji poszczególnych zadań audytowych zawarte były zapisy mówiące, że audytor wewnętrzny nie zgłosił zastrzeżeń do prawidłowości i rzetelności działania kontroli zarządczej w zakresie opisanym w tych sprawozdaniach. Audytor udzielił zapewnień o adekwatności, efektywności i skuteczności przyjętych mechanizmów dla kontroli, zarządzania ryzykiem i nadzoru.

II. KSIĘGOWOŚĆ I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

1.5. Kontrole zewnętrzne

- 1) Poprzednią kompleksową kontrolę gospodarki finansowej i zamówień publicznych w gminie Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku przeprowadziła w okresie od dnia 16 października 2013 roku do dnia 21 lutego 2014r.

Ustalenia kontroli, obejmującej lata 2009-2012, zawarto w protokole omówionym na naradzie pokontrolnej w ostatnim dniu kontroli.

- 2) Wystąpienie pokontrolne Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku (pismo WK.0804/27/K/11/34001/2014 z dnia 18 kwietnia 2014r.) do kontrolowanej jednostki wpłynęło w dniu 22.04.2014r. Wyszczególnione w tym wystąpieniu nieprawidłowości dotyczyły:

- zaciągnięcia pożyczki w kwocie 141.900,00 zł bez wymaganej opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku o możliwości jej spłaty;
- nieprzeprowadzenia inwentaryzacji należności na sumę 130.253,83 zł, według stanu na koniec 2011r., jak też na sumę 176.075,33 zł, według stanu na koniec 2012r.;
- ewidencjonowania niektórych zdarzeń niezgodnie z postanowieniami ustawy o rachunkowości i przepisami wykonawczymi do tej ustawy;
- przypadków nieweryfikowania deklaracji na podatek od nieruchomości;
- nieegzekwowania od inkasentów opłaty miejscowej obowiązku rozliczania się z zainkasowanych kwot w terminie określonym uchwałą organu stanowiącego gminy;
- przypadków udzielania ulg w podatku rolnym z naruszeniem ustawy o podatku rolnym;

- wykazania w sporządzonych za rok 2012 sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych oraz Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych gminy zawyżonych o kwotę 123.484 zł skutków finansowych z tytułu dokonanych przez organ podatkowy zwolnień od podatku od nieruchomości;
  - nieustalenia opłaty adiacenckiej właścicielom 4 nieruchomości w Lichnowach na kwotę 7.471,50 zł z tytułu uczestnictwa w kosztach budowy urządzeń infrastruktury technicznej oraz niezabezpieczenia wiarygodności gminy na sumę 21.047,05 zł z tytułu opłaty adiacenckiej rozłożonej na raty;
  - podejmowania czynności zmierzających do ustalenia opłaty planistycznej ze zwłoką wynoszącą do 15 miesięcy;
  - ustalania opłat za zajęcie pasa drogowego dróg niezaliczonych do kategorii dróg gminnych;
  - naruszania obowiązującego w jednostce regulaminu wynagradzania pracowników;
  - zaniżenia w 2012 roku o 1.763,86 zł kwoty odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.
- 3) O sposobie realizacji wniosków pokontrolnych wójt gminy poinformował Regionalną Izbę Obrachunkową w Gdańsku pismem nr Fn.3251.15.2014 z dnia 12.05.2014r. Do adresata pismo wpłynęło w dniu 19.05.2014r.
Na realizację wniosków pokontrolnych zawartych w wystąpieniu pokontrolnym zostanie zwrócona szczególna uwaga w trakcie niniejszej kontroli.
- 4) Zgodnie z art. 8 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 lit. a. tiret drugie ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 2058) organy władzy publicznej są obowiązane udostępniać w Biuletynie Informacji Publicznej dane publiczne, w tym dokumentację przebiegu i efektów kontroli oraz wystąpienia, stanowiska, wnioski i opinie podmiotów ją przeprowadzających.
Stwierdzono, że kontrolowana jednostka nie udostępniła w Biuletynie Informacji Publicznej protokołu Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku z kompleksowej kontroli gminy zakończonej w dniu 21.02.2014r. Do publicznej wiadomości nie podano też otrzymanego w dniu 22.04.2014 roku wystąpienia pokontrolnego ww. Izby.
- 5) Na podstawie zapisów w „Księżce kontroli” ustalono, że w okresie pomiędzy poprzednią i obecną kompleksową kontrolą gminy przeprowadzono 9 kontroli zewnętrznych w zakresie gospodarki finansowej lub związanych z realizacją zadań finansowanych środkami publicznymi.

Wynikające z ewidencji kontroli podstawowe informacje o przeprowadzonych kontrolach zawarto w tabeli:

Rok	Institucja kontrolna	Kontrola w okresie	Tematyka kontroli
1	2	3	4
2014	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku	5.03.2014r.	Realizacja projektu objętego finansowaniem w ramach PROW 2007-2013.
	Fundacja „Fundusz Współpracy” w Warszawie	12.03.2014r.	Kontrola wniosku o płatność
	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku	5-6.06.2014r.	Realizacja projektu objętego finansowaniem w ramach PROW 2007-2013.
	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku	15.12.2014r.	Realizacja projektu POKL.09.06.00-22-034/12
2015	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku	14.04.2015r.	Realizacja operacji objętej finansowaniem w ramach PROW (UM11-6930-UM1130281/12)
	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku	19.05.2015r.	Realizacja operacji objętej finansowaniem w ramach PROW 2007-2013 (UM11-6930-UM1130469/13)
	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku	27.08.2015r.	Realizacja operacji objętej finansowaniem w ramach PROW 2007-2013 (UM11-6930-UM1130552/14)
2016	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku	13.05.2016r.	Kontrola EX-POST w ramach PROW 2007-2013 (UM-6922-UM1100210/10)
	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	2-13.12.2016r.	Realizacja dochodów związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji z budżetu państwa otrzymanych w 2015r.
2017	Do rozpoczęcia niniejszej kontroli nie przeprowadzono żadnych kontroli finansowych.		

2.1. Gospodarka pieniężna i rozrachunki

Kontrolę w zakresie gospodarki pieniężnej i rozrachunków przeprowadzono w oparciu o rok 2016.

2.1.1. Obsługa bankowa

- 1) W kontrolowanym okresie obsługę bankową gminy prowadził Bank Spółdzielczy w Więcborku, z siedzibą w Sępólnie Krajeńskim.
- 2) Podstawę prowadzenia obsługi bankowej gminy stanowiła „Umowa o prowadzenie rachunków bankowych” z dnia 27.04.2012r., zawarta na okres 5 lat, od dnia 1.05.2012r., do dnia 30.04.2017r.

Powyższą umową Bank zobowiązał się m.in. do: otwarcia i prowadzenia podstawowych i pomocniczych rachunków bankowych gminy i gminnych jednostek organizacyjnych; otwierania nowych rachunków według potrzeb oraz zapewnienia możliwości korzystania z innych usług banku powiązanych z prowadzeniem poszczególnych rodzajów rachunków.

2.1.2. Gospodarka kasowa

- 1) Kontrolowany urząd gminy prowadzi własną kasę. Kasę prowadzono także w całym okresie objętym kompleksową kontrolą gminy.
- 2) Obowiązujące w 2016 roku zasady gospodarki kasowej określały uregulowania zawarte w załączniku nr 4 („Zasady gospodarki kasowej”) do zarządzenia Nr F/15/2016 Wójta Gminy z dnia 10 lutego 2016r. w sprawie przyjętych zasad rachunkowości dla budżetu Gminy Chojnice oraz Urzędu Gminy w Chojnicach.

W przywołanym załączniku m.in. opisano stosowane w jednostce dowody kasowe, określono zasady sprawdzania tych dowodów oraz przyjmowania wpłat i dokonywania wypłat, określono kwotę stanowiącą dzienny zapas gotówki w kasie („pogotowie kasowe”), jak też wymogi w zakresie zabezpieczenia transportu gotówki pomiędzy bankiem i urzędem gminy.

Z uregulowań zawartych w przywołanej instrukcji wynikał wymóg codziennego sporządzania raportów kasowych.

- 3) W dniu 15.11.2017 roku przeprowadzono kontrolę kasy urzędu gminy, celem sprawdzenia zgodności rzeczywistego stanu gotówki w kasie ze stanem ewidencyjnym. Sporządzony na tę okoliczność protokół kontroli kasy stanowi załącznik do niniejszego protokołu kontroli.

[Protokół kontroli kasy Urzędu Gminy w Chojnicach

- załącznik nr 1 do protokołu]

- 4) Przeprowadzona kontrola (inventaryzacja gotówki w kasie) nie wykazała żadnych różnic – nie stwierdzono nadwyżki kasowej lub niedoboru gotówki w kasie.
- 5) W kasie urzędu gminy prowadzi się odrębne raporty kasowe do ewidencji:
  - operacji gotówkowych urzędu gminy: „Dochody gminy”; „Wydatki”; „Udostępnienie danych meldunkowych”; „Wadia”;
  - operacji gotówkowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach – „GOPS”;
  - operacji bezgotówkowych urzędu gminy – „Operacje bezgotówkowe”.

- Ustalono, że podstawę prowadzenia w kasie urzędu gminy operacji gotówkowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach stanowi porozumienie zawarte z tą jednostką w dniu 1.01.2005r. Porozumienie to, zmienione aneksem z dnia 31.08.2005r., zawierało zapisy o przyjęciu przez kasjera urzędu gminy obowiązków kasjera Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – odpłatnym świadczeniu usług polegających na dokonywaniu wypłat z systemu pomocy społecznej oraz z systemu świadczeń rodzinnych i pielęgnacyjnych.

W kontrolowanym czteroleciu, jak też w trakcie kontroli tematykę związaną z gospodarką kasową Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach regulowało zarządzenie wewnętrzne nr 1/2011 Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach z dnia 4 stycznia 2011r. w sprawie gospodarki kasowej w GOPS w Chojnicach. W zarządzeniu tym określono m.in. wysokość zapasu gotówki do przechowywania w kasie oraz wskazano miejsce przechowywania gotówki.

- 6) Kontrolę przestrzegania ustalonego pogotowia kasowego (zapasu gotówki w kasie), odprowadzania na rachunek bankowy dochodów budżetowych i innych wpłat, dokumentowania operacji kasowych oraz zatwierdzania dowodów przeprowadzono w oparciu o raporty kasowe oznaczone następującymi numerami (w nawiasach podano okresy, za jakie prowadzono raporty):
- 2016/0018 (21.06.2016r.); 2016/0119 (22.06.2016r.); 2016/0120 (23.06.2016r.); 2016/0121 (24.06.2016r.); 2016/0122 (27.06.2016r.) – raporty do rachunku dochodów gminy;
  - 2016/0028 (21.06.2016r.); 2016/0029 (24.06.2016r.); 2016/0030 (27.06.2016r.) – raporty do rachunku wydatków;
  - 2016/0043 (27.06.2016r.) – raport do rachunku opłat za udostępnienie danych meldunkowych;
  - 2016/0015 (21.06.2016r.); 2016/0016 (22.06.2016r.); 2016/0017 (23.06.2016r.); 2016/0018 (24.06.2016r.) – raporty do rachunku wadów.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości w powyższym zakresie.

2.1.3. Gospodarka drukami ścisłego zarachowania

- 1) Ewidencję przychodów i rozchodów druków ścisłego zarachowania prowadzi pani Bożena Goła – inspektor (kasjer).
- 2) W dniu 15.11.2017 roku porównano rzeczywisty stan ilościowy zapasów druków ze stanem ewidencyjnym i różnic nie stwierdzono.

Ustalono, że w prowadzonej księdze druków ścisłego zarachowania ewidencjonowano druki określone w *Instrukcji w sprawie ewidencji i kontroli druków ścisłego zarachowania w Urzędzie Gminy w Chojnicach*, wprowadzonej do stosowania zarządzeniem Nr F/153/2007 Wójta Gminy z dnia 31 sierpnia 2007r. w sprawie ewidencji i kontroli druków ścisłego zarachowania.

2.1.4. Rozrachunki i roszczenia

- 1) Obowiązujący w 2016 roku zakładowy plan kont przewidywał prowadzenie w ewidencji budżetu gminy (organu finansowego) ośmiu syntetycznych kont rozrachunkowych (222,

223, 224, 225, 240, 250, 260 i 290), tj. wszystkich kont wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 760).

Ustalono, że wszystkie konta wymienione w zakładowym planie kont zostały zaprowadzone w ewidencji księgowej. Na trzech kontach, tj. na kontach: 225 – „Rozliczenie niewygasających wydatków”; 250 – „Należności finansowe” oraz 290 – „Odpisy aktualizujące należności” nie księgowano w 2016 roku żadnej kwoty – konta te nie wykazywały żadnych sald na początek i koniec roku.

- 2) Zakładowy plan kont dla urzędu gminy (jednostki budżetowej) przewidywał prowadzenie w ewidencji księgowej 14 syntetycznych kont zespołu 2 – „Rozrachunki i roszczenia”, tj. kont: 201, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 229, 231, 234, 240, 242, 245 i 290 – takie konta wymieniono w „Wykazie kont księgi głównej”, zawartym w załączniku nr 3 (*Zakładowy Plan Kont*) do zarządzenia Nr F/15/2016 Wójta Gminy z dnia 10 lutego 2016r. w sprawie przyjętych zasad rachunkowości (...).
- W ww. planie nie uwzględniono 3 z 16 kont wymienionych w załączniku nr 3 do przywołanego powyżej rozporządzenia Ministra Finansów w lipca 2010r. tj. kont: 227 – „Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich”; 228 – „Rozliczenie środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi” oraz 230 – „Rozliczenia z budżetem środków europejskich”.
  - Stwierdzono, że jedno z kont zespołu 2 zakładowego planu kont dla urzędu gminy (jednostki budżetowej), tj. konto 242 – „Niedobory i szkody”, niewystępujące w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont (...), nie zostało opisane w przywołanych uregulowaniach wprowadzonych przez kierownika jednostki – pominięto je w punkcie określającym powiązania kont ksiąg pomocniczych z kontami księgi głównej, nie omówiono tego konta również w punktach „Zasady klasyfikacji operacji gospodarczych występujących w Urzędzie Gminy Chojnice” i „Ewidencja analityczna do kont” Zakładowego Planu Kont.
- Zwrócono uwagę, że również w Zakładowym Planie Kont obowiązującym po okresie objętym kontrolą (od dnia 1.01.2017r.), wprowadzonym zarządzeniem Nr F/180/2016 Wójta Gminy z dnia 30 grudnia 2016r. w sprawie przyjętych zasad rachunkowości (...), konto 242 – „Niedobory i szkody” wymieniono wyłącznie w wykazie kont.

- Ustalono, że w ewidencji księgowej 2016 roku zaprowadzono większość kont zespołu „Rozrachunki i rozszczenia” wymienionych w zakładowym planie kont – nie zaprowadzono konta 242 – „Niedobory i szkody”.

2.1.5. Terminowość regulowania zobowiązań

Kontrolę terminowości regulowania zobowiązań przeprowadzono na przykładzie zobowiązań z tytułu: podatku dochodowego od osób fizycznych; składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy oraz wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

2.1.5.2. Odprowadzanie podatku dochodowego od osób fizycznych

Kontrolę odprowadzania podatku dochodowego przeprowadzono na przykładzie podatku naliczonego w wybranym do kontroli okresie I półrocza 2016r.

Po analizie obrotów na koncie 225 – „Rozrachunki z budżetami” w ewidencji urzędu gminy ustalono, że odprowadzając zaliczki na podatek dochodowy przestrzegano terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 2032 ze zm.).

2.1.5.3. Odprowadzanie składek na FUS i FP

Terminowość odprowadzania składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy sprawdzono na przykładzie składek naliczonych w wybranym do kontroli okresie I półrocza 2016r.

W wyniku kontroli obrotów na koncie 229 – „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne” ustalono, że odprowadzając składki nie przekraczano terminu określonego w art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 963).

2.1.5.4. Odprowadzanie składek na PFRON

W 2016 roku urząd gminy zrealizował 65,00 zł wydatków klasyfikowanych w § 414 – „Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych”.

Przelewu powyższej kwoty, wynikającej z deklaracji za styczeń 2016r., dokonano w dniu 11.02.2016r. z zachowaniem terminu określonego w art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 2046).

2.1.6. Zobowiązania wymagalne oraz wydatki niewygasające

a) *Zobowiązania wymagalne*

W jednostkowym sprawozdaniu Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, sporządzonym wg stanu na koniec IV kwartału 2016 roku, kontrolowana jednostka nie wykazała żadnych kwot w zakresie zobowiązań wymagalnych.

W trakcie kontroli nie stwierdzono występowania w urzędzie gminy zobowiązań wymagalnych na koniec 2016 roku.

b) *Wydatki niewygasające*

W 2016 roku kontrolowana jednostka nie realizowała wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2015 – organ stanowiący gminy nie podjął uchwały określającej wykaz wydatków niewygasających z upływem 2015 roku.

2.2. Stan i kompletność urzędzeń księgowych budżetu i urzędu

Kontrolowana jednostka prowadziła księgi rachunkowe wymagane przepisami ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 1047). Księgi prowadzono z zachowaniem przepisów rozdziału drugiego („Prowadzenie ksiąg rachunkowych”) przywołanej ustawy.

2.3. Sprawozdawczość budżetowa, finansowa i inna

- 1) Kontrolę sprawozdawczości przeprowadzono w oparciu o rok budżetowy 2016. W trakcie kontroli porównano dane wynikające z ewidencji księgowej urzędu gminy z danymi ze sporządzonych za 2016 rok jednostkowych sprawozdań budżetowych w zakresie dochodów i wydatków budżetowych. Sprawdzone też, czy dane wykazane w sprawozdaniach z wykonania planów dochodów i wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego stanowią sumę danych z jednostkowych sprawozdań Rb-27S i Rb-28S złożonych przez gminne jednostki budżetowe.
- 2) Ustalono, że wykazane w sporządzonym za 2016 rok kwartalnym sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego dochody budżetowe gminy w wysokości 74.547.173,32 zł stanowiły sumę dochodów wynikających z 14 jednostkowych sprawozdań Rb-27S – sprawozdań sporządzonych przez 13 jednostek organizacyjnych gminy działających w formie jednostek budżetowych oraz sprawozdania jednostkowego urzędu gminy.

Ze sprawozdań wynikały następujące wielkości dochodów wykonanych przez poszczególne gminne jednostki budżetowe (w zł):

Lp.	Nazwa jednostki sporządzającej sprawozdanie Rb-27S	Dochody wykazane w sprawozdaniu
1	2	3
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	29.941,54
2.	Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach	2.096,35
3.	Zespół Szkół w Charzykowach	97.593,10
4.	Szkoła Podstawowa im. Przyjaciół Ziemi w Kłodawie	4.357,51
5.	Szkoła Podstawowa w Lichnowach	12.937,82
6.	Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Monte Cassino w Niezychowicach	4.128,65
7.	Zespół Szkół im. 18 Pułku Ułanów Pomorskich w Nowej Cerkwi	16.377,41
8.	Szkoła Podstawowa im. Polskich Kawalerów Maltańskich w Ogorzelinach	7.019,40
9.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Ostrowitem	12.820,92
10.	Zespół Szkół w Pawlowie	13.264,63
11.	Zespół Szkół w Silnie	9.369,15
12.	Gimnazjum w Sławęcinie	7.354,88
13.	Zespół Szkół w Swornegaciach	122.054,42
14.	Urząd Gminy w Chojnicach	74.207.857,54
Razem:		74.547.173,32

- 3) Wykazane w sporządzonym za 2016 rok kwartalnym sprawozdaniu Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wydatki budżetowe gminy w wysokości 75.133.920,83 zł stanowiły sumę wydatków wynikających z 14 jednostkowych sprawozdań Rb-28S – sprawozdań sporządzonych przez 13 jednostek organizacyjnych gminy działających w formie jednostek budżetowych i sprawozdania jednostkowego urzędu gminy.

Wielkości wydatków wynikających ze sprawozdań jednostkowych zestawiono w tabeli (w zł):

Lp.	Nazwa jednostki sporządzającej sprawozdanie Rb-28S	Wydatki wykazane w sprawozdaniu
1	2	3
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	23.824.088,08
2.	Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach	778.275,44
3.	Zespół Szkół w Charzykowach	2.637.734,36
4.	Szkoła Podstawowa im. Przyjaciół Ziemi w Kłodawie	1.262.390,86
5.	Szkoła Podstawowa w Lichnowach	1.615.981,81
6.	Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Monte Cassino w Niezychowicach	1.091.636,80
7.	Zespół Szkół im. 18 Pułku Ułanów Pomorskich w Nowej Cerkwi	2.185.965,61
8.	Szkoła Podstawowa im. Polskich Kawalerów Maltańskich w Ogorzelinach	1.269.978,27
9.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Ostrowitem	1.330.488,36
10.	Zespół Szkół w Pawlowie	1.965.924,40
11.	Zespół Szkół w Silnie	1.979.027,31
12.	Gimnazjum w Sławęcinie	1.503.945,57
13.	Zespół Szkół w Swornegaciach	2.351.792,77
14.	Urząd Gminy w Chojnicach	31.336.691,19
Razem:		75.133.920,83

2.4. Inwentaryzacja należności i zobowiązań

- 1) Zarządzeniem Nr F/128/2016 z dnia 13 października 2016r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji aktywów i pasywów wykazanych w księgach rachunkowych kierownik

kontrolowanej jednostki zarządził przeprowadzenie inwentaryzacji aktywów i pasywów, w tym należności i zobowiązań wykazanych w księgach rachunkowych na dzień 31.12.2016r. Inwentaryzację należało przeprowadzić drogą uzyskania potwierdzeń od kontrahentów oraz drogą weryfikacji.

Ustalono, że występujące na dzień 31.12.2016 roku salda wszystkich kont w ewidencji urzędu gminy (jednostki budżetowej), w tym kont rozrachunkowych, zostały zinwentaryzowane drogą weryfikacji sald. Powyższe ustalono na podstawie okazanych do kontroli „Protokołów z inwentaryzacji przeprowadzonej drogą weryfikacji sald” podpisanych przez pracowników Wydziału Finansowego urzędu gminy.

- 2) W trakcie kontroli porównano wartości zweryfikowanych sald kont zespołu 2 – „Rozrachunki i rozszczenia” z należnościami i zobowiązaniami urzędu gminy, wynikającymi z syntetycznych i analitycznych wydruków „Zestawienie obrotów i sald”, obejmujących rok 2016. Porównanie danych nie wykazało żadnych różnic.

Wartości zinwentaryzowanych należności i zobowiązań w drodze weryfikacji kont przedstawiono w tabeli (w zł):

Numer i nazwa konta	Salda kont na dzień 31.12.2016r.	
	Wn	Ma
<i>I</i>	2	3
201 – „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”	-	187.868,04
221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych”	9.184.764,61	88.345,58
222 – „Rozliczenia dochodów budżetowych”	-	-
223 – „Rozliczenia wydatków budżetowych”	-	-
224 – „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu (....)”	-	-
225 – „Rozrachunki z budżetami”	-	-
226 – „Długoterminowe należności budżetowe”	499.259,03	-
229 – „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”	-	51.945,24
231 – „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”	-	290.480,39
234 – „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”	45.277,00	-
240 – „Pozostałe rozrachunki”	-	98.249,63
290 – „Odpisy aktualizujące należności”	-	7.565.665,06
Razem:	9.729.300,64	8.282.553,94

- 3) Na podstawie ww. protokołu weryfikacji kont, wydruków z księgowej ewidencji rozrachunkowej, dowodów księgowych oraz innych dokumentów przedłożonych do kontroli ustalono, że:

Konto 201 – „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”

Końcowe saldo Ma w wysokości 187.868,04 zł przedstawiało stan zobowiązań w stosunku do 45 kontrahentów.

Największe zobowiązania, przekraczające kwotę 15.000,00 zł, kontrolowana jednostka posiadała wobec: Oddziału PKO w Chojnicach, z tytułu odsetek bankowych od zaciągniętych kredytów (42.544,53 zł); Zakładu Oczyszczania Miasta ZOM w Klawkowie z tytułu zimowego utrzymania dróg gminnych i wywozu odpadów komunalnych (18.146,69 zł) oraz spółki ENEOS z tytułu konserwacji oświetlenia drogowego

(15.769,02 zł). Wszystkie te zobowiązania powstały po zaksięgowaniu faktur wystawionych w ostatnich dniach 2016r.

Konto 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych”

- Na końcowe saldo należności kontrolowanej jednostki ujętych na tym koncie (9.184.764,61 zł) składały się należności dotyczące m.in. takich dochodów, jak: podatek od nieruchomości (3.016.702,77 zł); wpłaty na Fundusz Alimentacyjny (2.291.267,92 zł); odsetki od niewpłaconego podatku od nieruchomości (1.688.174,00 zł); zaliczka alimentacyjna (427.561,64 zł); opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi (234.622,26 zł).
- Końcowe saldo Ma konta 221 (88.345,58 zł) tworzyły występujące na kontach rozrachunkowych zobowiązania z tytułu nadpłat w dochodach, takich jak np.: opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi (34.170,43 zł); podatek od nieruchomości od osób fizycznych (21.705,98 zł); podatek dochodowy od osób prawnych (14.976,03 zł); podatek rolny (12.105,93 zł).

Konto 226 – „Długoterminowe należności budżetowe”

Z okazanego do kontroli, wydrukowanego w dniu 10.03.2017 roku „Zestawienia obrotów i sald” wynikało, że na dzień 31.12.2016 roku konto 226 wykazywało saldo Wn w wysokości 451.233,51 zł.

Sporządzony przez panie Lucynę Rekowską – główną księgową urzędu gminy oraz Ilonę Pilcek – inspektor w Wydziale Finansowym (brak daty sporządzenia) „Protokół z inwentaryzacji przeprowadzonej drogą weryfikacji sald” wskazywał, że powyższa wielkość obejmowała długoterminowe należności z tytułu dochodów: ze sprzedaży nieruchomości (275.637,91 zł); z opłaty adiacenckiej (101.913,20 zł) oraz opłaty za zmianę prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności (73.682,40 zł).

Konto 229 – „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”

Konto 229 wykazywało na koniec 2016 roku zaksięgowane pod datą ostatniego dnia tego roku zobowiązania w wysokości 51.945,24 zł. Były to zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy od dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracowników urzędu gminy za rok 2016 (50.940,39 zł) oraz od wynagrodzeń wynikających z umów zlecenia (1.004,85 zł).

Konto 231 – „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”

Występujące na dzień 31.12.2016 roku saldo Ma w wysokości 290.480,39 zł przedstawiało stan zobowiązań z tytułu: dodatkowego wynagrodzenia pracowników urzędu gminy za rok 2016, przewidzianego do wypłaty w roku następnym (273.899,31 zł); wynagrodzeń

J

f

W

bezosobowych (13.680,00 zł); miesięcznych ryczałtów pieniężnych za korzystanie do celów służbowych z pojazdów niebędących własnością pracodawcy (2.701,08 zł) oraz z tytułu dofinansowania zakupu okularów korygujących (200,00 zł). Zobowiązania te zaksięgowano pod datą 31.12.2016r.

Konto 234 – „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”

Końcowe saldo Wn w wysokości 45.277,00 zł przedstawiało stan należności z tytułu pożyczek mieszkaniowych udzielonych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Konto 240 – „Pozostałe rozrachunki”

Konto 240 wykazywało na dzień 31.12.2016 roku saldo Ma w wysokości 98.249,63 zł. Na taką sumę składały się zobowiązania kontrolowanej jednostki zaewidencjonowane na 94 analitycznych kontach rozrachunkowych do konta 240. Zasadniczą część tej sumy stanowiły zobowiązania z tytułu podlegających rozliczeniu wpłat zabezpieczeń należytego wykonania umów o zamówienie publiczne oraz wadów przetargowych.

Konto 290 – „Odpisy aktualizujące należności”

Końcowe saldo Ma tego konta w wysokości 7.565.665,06 zł przedstawiało wartość odpisów aktualizujących należności z tytułu Funduszu Alimentacyjnego, naliczonych odsetek za zwłokę i innych wątpliwych należności z tytułu dochodów budżetowych.

III. BUDŻET JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Kontrolę wykonania dochodów i wydatków budżetowych przeprowadzono w oparciu o rok budżetowy 2016, za wyjątkiem wydatków inwestycyjnych – w tym zakresie kontrola obejmowała także lata 2014-2015.

A. DOCHODY BUDŻETOWE

Ze sporządzonych za 2016 rok sprawozdań Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego oraz Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego wynikało, że w roku tym gmina zrealizowała dochody budżetowe na sumę 74.547.173,32 zł.

Wielkość powyższa obejmowała 72.084.141,31 zł dochodów bieżących oraz 2.463.032,01 zł dochodów zaliczanych do dochodów majątkowych.

3.1. Dochody z tytułu subwencji, udziałów gminy w dochodach budżetu państwa, z tytułu dotacji oraz dochody klasyfikowane jako otrzymane środki

3.1.1. Subwencje

W 2016 roku dochody gminy z tytułu subwencji ogólnej z budżetu państwa wyniosły 21.644.415,00 zł i stanowiły 29% wszystkich dochodów budżetowych gminy.

Subwencja składała się z części oświatowej w wysokości 17.016.103,00 zł i części wyrównawczej w wysokości 4.628.312,00 zł.

3.1.2. Udziały gminy w podatku dochodowym

Dochody gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym wyniosły 10.298.753,18 zł i stanowiły 13,8% wszystkich jej dochodów budżetowych.

Klasyfikowane w § 001 wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wyniosły 10.065.233,00 zł, z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (§ 002 dochodów) zrealizowano wpływy w wysokości 233.520,18 zł.

3.1.3. Dotacje celowe z budżetu państwa

1) W 2016 roku gmina zrealizowała 24.573.911,41 zł dochodów z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa. Dochody te stanowiły 33% wszystkich dochodów budżetu gminy.

Powyższa wielkość obejmowała:

- 10.271.643,90 zł dotacji na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom (związkom gmin) ustawami (§ 201 dochodów);
- 2.000,00 zł dotacji na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej (§ 202);
- 2.702.067,64 zł dotacji na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin) – § 203;
- 2.747,80 zł dotacji na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych (§ 204);
- 11.436.015,50 zł dotacji na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom, związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (§ 206);
- 159.436,57 zł dotacji na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin) – § 633.

- 2) Ustalenia odnoszące się do otrzymanych i wykonanych dochodów z tytułu ww. dotacji celowych w poszczególnych rozdziałach budżetu, jak też do kwot i terminów zwrotu do budżetu państwa dotacji niewykorzystanych, przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu kontroli („3.7.1. Rozliczenie otrzymanych dotacji”).

3.1.4. Dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego

- 1) W 2016 roku gmina zrealizowała 186.300,00 zł dochodów klasyfikowanych w § 630 – „Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych”. Dochody te wykonano w rozdziale 60016 – „Drogi publiczne gminne”. Ustalono, że dotację w ww. wysokości otrzymano w dniu 27.12.2016 roku z Gminy Miejskiej Chojnice.
- 2) Podstawę otrzymania pomocy finansowej stanowiła „Umowa w sprawie udzielenia pomocy finansowej”, zawarta z ww. Gminą w dniu 17.11.2016r. Z umowy wynikało, że pomoc finansowa miała być wykorzystana na wpłatę należności za przejęcie gruntów pod modernizację byłej drogi nr 22.
- 3) Do sporządzonego w dniu 15.01.2017 roku i przekazanego Gminie Miejskiej Chojnice rozliczenia otrzymanej pomocy kontrolowana jednostka dołączyła kserokopie dowodów dokumentujących dokonanie w dniach 28.11. i 6.12.2016 roku przelewów odszkodowań w kwotach 180.100,00 zł i 6.200,00 zł (łącznie 186.300,00 zł) za przejęte działki. Przelane kwoty wynikały z decyzji administracyjnych Starosty Chojnickiego z 15.09. i 11.10.2016 roku, określających wysokości odszkodowań dla osób, od których kontrolowana gmina przejęła działki pod inwestycję drogową.

3.1.5. Dochody klasyfikowane jako otrzymane środki

- 1) Na podstawie szczegółowej ewidencji dochodów budżetowych ustalono, że w 2016 roku gmina uzyskała 246.331,80 zł dochodów klasyfikowanych jako otrzymane środki. Dochody te wykonano w paragrafach i rozdziałach budżetu wymienionych w tabeli:

Lp.	Paragraf	Rozdział budżetu	Wykonanie (zł)
1	2	3	4
1.	§ 270 – „Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących (...), pozyskane z innych źródeł”	75023 – „Urzędy gmin...”	10.000,00
2.	§ 628 – „Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych”	75023 – „Urzędy gmin...”	15.989,00
		90002 – „Gospodarka odpadami”	96.022,80
3.	§ 629 – „Środki na dofinansowanie własnych inwestycji (...), pozyskane z innych źródeł”	01010 – „Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	84.320,00
		70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”	40.000,00
Razem:			246.331,80

Kontrolą objęto wszystkie dochody budżetowe wyszczególnione w tabeli.

2) Uzyskane w rozdziale 75023 – „Urzędy gmin...” w §§ 270 i 628 dochody budżetowe na sumę 25.989,00 zł pochodziły z przelewu Ochotniczej Straży Pożarnej w Charzykowach z dnia 4.10.2016r., tytułem – cyt.: „wpłata dotacji nr 0975/1103069/2016 z dnia 30/08/2016 dla OSP Charzykowy na zakup sprzętu pożarniczego”.

- Ustalono, że w dniu 26.08.2016 roku jednostka OSP w Charzykowach złożyła w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji ofertę realizacji zadania publicznego z zakresu ratownictwa i ochrony ludności pn. „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych” w trybie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Oferta dotyczyła zakupu zestawu ratownictwa medycznego; pompy do wody zanieczyszczonej; węży tłocznych; radiotelefonu; kominiarek niepalnych oraz rękawic specjalnych, celem uzyskania wzrostu skuteczności działań ratowniczo-gaśniczych na rzecz ochrony zdrowia, życia, mienia i środowiska.

Planowane koszty zadania wynosiły 26.008,00 zł, wnioskowana dotacja wynosiła 25.989,00 zł. Ze środków własnych jednostka OSP zamierzała pokryć koszty w wysokości 19,00 zł.

- Oferta jednostki OSP została przyjęta – umowę nr 0975/1103069/2016 o wsparcie realizacji zadania publicznego pod ww. nazwą zawarto w dniu 30.08.2016r. Określone w umowie koszty planowanego zadania, termin jego realizacji oraz przyznane dofinansowanie były zgodne ze złożonym wnioskiem.
- Ustalono, że w dniu 4.10.2016r., tj. w dniu otrzymania ww. środków z OSP w Charzykowach, urząd gminy opłacił fakturę nr 481/MAG/09/2016 spółki KADIMEX w Warszawie za zamówiony sprzęt pożarniczy i elementy umundurowania, wystawioną na kwotę 30.550,00 zł.

3) Klasyfikowane w § 628 w rozdziale 90002 środki finansowe w wysokości 96.022,80 zł wpłynęły w dniach 6.10. i 5.12.2016 roku z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

- Podstawę otrzymania tych środków stanowiła umowa dotacji nr WFOŚ/D/III-68.B/121/2016/AZBEST-2016, zawarta z tym Funduszem w dniu 25.07.2016r..

Przywołaną umową Fundusz zobowiązał się dofinansować gminie realizację zadania pn. „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Chojnice – edycja 2016” do kwoty 102.700,00 zł, gmina miała osiągnąć w terminie do 30.11.2016 roku efekt rzeczowy i ekologiczny (unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest), wypełnić stosowne oświadczenie oraz przedłożyć Funduszowi rozliczenie ww. zadania.

- Otrzymane środki kontrolowana jednostka wykorzystwała do finansowania dotacji celowych dla osób, które złożyły wnioski o dofinansowanie kosztów usuwania wyrobów zawierających azbest a następnie powiadomiły urząd gminy o usunięciu i przekazaniu do unieszkodliwienia takich wyrobów.
- 4) Klasyfikowane w § 629 rozdziału 01010 dochody na sumę 84.320,00 zł zrealizowano poprzez:
- przebieganie w dniu 31.07.2016 roku kwoty 97.645,00 zł z dochodów klasyfikowanych w § 097 – „Wpływy z różnych opłat” („przebieganie wpłat partycypacji kanalizacji ul. Żurawinowa w Charzykowach”) – polecenie księgowania nr 550/6, nr dziennika 3233;
  - wpływ w dniu 7.11.2016 roku kwoty 6.069,00 zł tytułem „wpływ za wodociąg ul. Żurawinowa w Charzykowach”;
  - odprowadzenie w dniach 31.07. i 21.12.2016 roku VAT należnego od uzyskanych dochodów, na sumę 19.394,00 zł.

Ustalono, że kontrolowane dochody pochodziły z wpłat jednej osoby prawnej i kilkunastu osób fizycznych, posiadających nieruchomości przy ul. Żurawinowej w Charzykowach. Reprezentujący te osoby komitet budowy przyłącza wodno-kanalizacyjnego złożył w dniu 19.10.2015 roku wniosek o przystąpienie gminy do prac związanych z ww. inwestycją, wyrażając jednocześnie gotowość na finansowanie zadania w wysokości 50% kosztów. Szczegółowe zasady współfinansowania budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym kwoty, jakie powinni wpłacić poszczególni właściciele nieruchomości, określono w „umowach partycypacji w kosztach budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej”, zawartych w dniu 6.05.2016r., zmienionych aneksami z dnia 14.06.2016r.

- 5) Wykonane w rozdziale 70005 § 629 dochody na sumę 40.000,00 zł pochodziły z dwóch przelewów (32.500,00 zł w dniu 23.09.2016r. oraz 7.500,00 zł w dniu 30.11.2016r.) Samodzielnej Publicznej Przychodni Wiejskiej Gminy Chojnice w Chojnicach.
- Podstawę otrzymania tych środków stanowiła „Umowa partnerska o współfinansowanie inwestycji w zakresie budowy przychodni wiejskiej w miejscowości Charzykowy” z dnia 15.04.2016r., zmieniona aneksem nr 1 z dnia 28.10.2016r.
- Przywołaną umową ww. Przychodnia zobowiązała się przekazać gminie w latach 2016-2017 środki finansowe do kwoty 482.750,00 zł, stanowiące 50% wartości szacunkowej realizowanej inwestycji. Do końca listopada 2016 roku Przychodnia miała przekazać środki finansowe w wysokości 40.000,00 zł, termin przekazania pozostałej kwoty (442.750,00 zł) upływał w dniu 30.09.2017r.

- Zgodnie z zapisami § 4 ust. 1 umowy z otrzymanych środków gmina ma się rozliczyć w terminie 30 dni od zakończenia inwestycji, jednak nie później niż do dnia 31.12.2017r. Rozliczenie ma zawierać zestawienie kosztów poniesionych na zrealizowanie inwestycji.

3.2. Dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych

Kontrolę dochodów gminy z tytułu podatków i opłat przeprowadzono w oparciu o rok budżetowy 2016.

3.2.1. Księgowa ewidencja podatków i opłat oraz postępowanie podatkowe przy ustalaniu wysokości zobowiązania podatkowego

- 1) Obowiązujące w 2016 roku wzory deklaracji podatkowych określono w załącznikach do uchwały Nr IX/164/2015 Rady Gminy z dnia 27 listopada 2015r. w sprawie określenia wzoru formularzy deklaracji i informacji w sprawie podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 16 grudnia 2015r., poz. 4193), zmienionej uchwałą Nr X/168/2015 tego organu z dnia 29 grudnia 2015r. w sprawie zmiany uchwały Nr IX/164/2015 Rady Gminy (...), ogłoszoną w ww. publikatorze w dniu 5.02.2016r., pod poz. 432.
- 2) W kontrolowanej jednostce ewidencję księgową podatków i opłat prowadzi się przy użyciu systemów i programów komputerowych oraz odręcznie, na kartach kontowych.
  - Z dokumentacji opisującej przyjęte w jednostce zasady (politykę) rachunkowości wynika m.in., że do ewidencjonowania, rozliczania i monitorowania płatności podatków służy komputerowy program *PODATKI*, przy czym do prowadzenia ewidencji podatku od środków transportowych należy wykorzystywać system *AUTA*. System *KSIĘGOWOŚĆ ZOBOWIĄZAŃ* służy m.in. do sporządzania zestawień zbiorczych rejestrów przypisów i odpisów, dzienników obrotów, zestawień zaległości i nadpłat, jak też do sporządzania oraz ewidencjonowania upomnień i tytułów wykonawczych. Do rejestracji operacji kasowych związanych m.in. z realizacją dochodów z podatków i opłat wykorzystuje się komputerowy system *KASA*.
  - Szczegółową ewidencję rozliczeniową z tytułu dochodów budżetowych, takich jak: czynsze najmu i dzierżawy, opłata za zajęcie pasa drogowego, opłata adiacencka, itp. prowadzono odręcznie, z wykorzystaniem kart kontowych oraz dzienników obrotów.

3.2.2. Podatek od nieruchomości

- 1) W 2016 roku wpływy z podatku od nieruchomości wyniosły 7.263.152,29 zł i stanowiły 9,7% wszystkich dochodów budżetowych gminy.

Osoby prawne i inne jednostki organizacyjne wpłaciły 3.385.712,13 zł tego podatku, od osób fizycznych uzyskano wpływy na sumę 3.877.440,46 zł.

- 2) Obowiązujące w 2016 roku stawki podatku od nieruchomości określono uchwałą Nr VIII/150/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 16 października 2015r. w sprawie ustalenia wysokości stawek i zwolnień w podatku od nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 19 listopada 2015r., poz. 3305), zmienioną uchwałami tego organu:
- Nr IX/163/2015 z dnia 27 listopada 2015r. w sprawie zmiany uchwały Nr VIII/150/2015 Rady Gminy (...) – Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 16 grudnia 2015r., poz. 4192;
  - Nr XI/196/2016 z dnia 26 lutego 2016r. w sprawie zmiany uchwały Nr VIII/150/2015 (...) – Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 13 kwietnia 2016r., poz. 1435.

Określone w uchwale stawki podatkowe i ich relacje do stawek ustawowych przedstawiono w tabeli:

Przedmiot opodatkowania	Stawka uchwalona przez Radę Gminy	Stawka ustawowa (maksymalna)	Stosunek stawki uchwalonej do ustawowej
/	2	3	4
BUDYNKI LUB ICH CZĘŚCI (za 1 m² powierzchni użytkowej):			
mieszkalne	0,60 zł	0,75 zł	80%
związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budynki mieszkalne lub ich części zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej	18,00 zł	22,86 zł	78,7%
zajęte na ośrodki wczasowe	14,00 zł		61,2%
zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	10,24 zł	10,68 zł	95,8%
zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty udzielające takich świadczeń	4,45 zł	4,65 zł	95,6%
pozostałe, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	7,36 zł	7,68 zł	95,8%
pozostałe, w przypadku gdy jeźnym źródłem utrzymania jest emerytura, renta lub świadczenie przedemerytalne	3,00 zł		39,1%
pozostałe, przystosowane i wykorzystywane na cele agroturystyczne	6,64 zł		86,5 %
BUDOWLE	2% wartości	2% wartości	100%
GRUNTY			
związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków (za 1 m ² powierzchni)	0,75 zł	0,89 zł	84,3%
przeznaczone pod ośrodki wczasowe lub użytkowane na te cele	0,60 zł		67,4%
przeznaczone pod wysypiska	0,89 zł		100%
pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych (za 1 ha pow.)	4,58 zł	4,58 zł	100%
pozostałe, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego (za 1 m ² powierzchni)	0,25 zł	0,47 zł	53,2%
niezabudowane, objęte obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015r. poz. 1777) i położone na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym, obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego	3,00 zł	3,00 zł	100%

3) Ustalono, że na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 1785) organ stanowiący gminy wyodrębnił:

- z kategorii „od budynków lub ich części, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budynków mieszkalnych lub ich części, zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej” – kategorię „od budynków lub ich części, zajętych na ośrodki czasowe”;
- z kategorii „od pozostałych budynków lub ich części, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego” – 2 kategorie, tj. kategorię „od pozostałych budynków lub ich części, w przypadku gdy jedynym źródłem utrzymania jest emerytura, renta lub świadczenie przedemerytalne” oraz kategorię „od pozostałych budynków lub ich części, przystosowanych i wykorzystywanych na cele agroturystyczne”;
- z kategorii „od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków” – 2 kategorie, tj. kategorię „od gruntów przeznaczonych pod ośrodki czasowe lub użytkowanych na te cele” oraz kategorię „od gruntów przeznaczonych pod wysypiska”.

Określone dla wyodrębnionych kategorii stawki podatkowe oraz ich relacje do stawek maksymalnych przedstawiono w tabeli powyżej.

4) Przywołaną na wstępie uchwałą organ stanowiący gminy zwolnił od podatku od nieruchomości:

- nieruchomości lub ich części przeznaczone pod działalność sportową, kulturalną i przeciwpożarową, w których nie jest prowadzona działalność gospodarcza;
- nieruchomości lub ich części związane z gospodarką wodno-ściekową;
- nieruchomości lub ich części położone na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Po dokonanej w lutym 2016 roku zmianie tej uchwały dotychczasowy zapis, zwalniający od podatku nieruchomości lub ich części związane z gospodarką wodno-ściekową, otrzymał brzmienie mówiące, że zwolnienie to nie dotyczy nieruchomości położonych na terenie sołectw Funka, Charzykowy i Czartołomie-Jarcewo. Uchwała zmieniająca weszła w życie w kwietniu 2016r.

5) W 2016 roku obowiązywały również zwolnienia od podatku od nieruchomości wprowadzone uchwałami Rady Gminy:

- Nr VI/38/11 z dnia 18 lutego 2011r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości budowli – sieci związanych z przesyłem gazu ziemnego

wybudowanych po 2008 roku – (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 36 z dnia 4 kwietnia 2011r., poz. 819);

- Nr XLIV/585/2014 z dnia 3 października 2014r. w sprawie określenia warunków udzielania pomocy *de minimis* dla przedsiębiorców w zakresie zwolnień w podatku od nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2014r., poz. 3576).

6) Ustalenia dotyczące realizacji dochodów budżetowych klasyfikowanych w § 031 – „Podatek od nieruchomości” przedstawiono poniżej, z podziałem na osoby prawne i osoby fizyczne.

a/ Osoby prawne i inne jednostki organizacyjne

1) Szczegółowa ewidencja rozrachunkowa prowadzona do konta 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w zakresie kontrolowanego podatku obejmowała:

- 86 kont z bieżącym przypisem podatku;
- 19 kont bez przypisu podatku na 2016 rok, w tym 16 kont wykazujących zaległości z lat ubiegłych, na sumę 337.262,26 zł oraz 3 konta z nadpłatami na sumę 27,00 zł;
- kilkadziesiąt kont bez bieżącego przypisu podatku oraz jakichkolwiek księgowañ i sald zaległości lub nadpłat – kont byłych podatników oraz kont podatników, którzy w złożonych w 2016 roku deklaracjach wykazali wyłącznie nieruchomości zwolnione od podatku od nieruchomości.

2) Ustalono, że w 78 przypadkach przypisu podatku dokonano na podstawie złożonych przez podatników deklaracji na podatek od nieruchomości, w pozostałych 8 przypadkach podstawę dokonania przypisów podatku stanowiły decyzje administracyjne organu podatkowego w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego w podatku od nieruchomości, wydane w trybie art. 21 § 3 Ordynacji Podatkowej. Organ podatkowy wydał w 2016 roku łącznie 11 takich decyzji, jednak w trzech przypadkach (dotyczy podatników o indeksach: 23095; 23145 i 23190) wydane decyzje stały się ostateczne na początku 2017 roku.

3) W kontrolowanym roku do urzędu gminy wpłynęły 23 deklaracje podatkowe z zerowymi kwotami podatku do zapłaty, złożone przez podatników korzystających ze zwolnień podmiotowych i przedmiotowych, określonych w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz przywołanymi już w niniejszym protokole uchwałami Rady Gminy, wydanymi na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy.

- W trakcie kontroli ustalono, że Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach (jednostka organizacyjna kontrolowanej gminy) złożył w dniu 22.01.2016 roku deklarację na podatek od nieruchomości z zerową kwotą podatku, wykazując w części „Zwolnienia podmiotowe” załącznika ZN-1B „Dane o zwolnieniach podatkowych w podatku od

nieruchomości” grunty o powierzchni 136.846,00 m² oraz budynki lub ich części o powierzchni użytkowej 21.037,56 m². Dane te wykazano w wierszu dotyczącym zwolnień na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, mających zastosowanie do instytutów naukowych i pomocniczych jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk, w odniesieniu do nieruchomości lub ich części, które są niezbędne do realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz.U. z 2016r. poz. 572).

W końcowej części przywołanego załącznika zamieszczono tabelaryczne zestawienie wskazujące, że powierzchnie dotyczyły 11 gminnych jednostek oświatowych, tj. 6 szkół podstawowych; 4 zespołów szkół oraz jednego gimnazjum.

- Stwierdzono brak podstaw prawnych do składania przez Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach jednej (wspólnej) deklaracji podatkowej za kilkunastu podatników.

Gminne jednostki oświatowe, będące posiadaczami nieruchomości gminy, są podatnikami podatku od nieruchomości, co wynika z art. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Na każdym z tych podatników spoczywa obowiązek złożenia deklaracji podatkowej, stosownie do art. 6 ust. 9 tej ustawy. W myśl art. 6 ust. 10 ww. ustawy obowiązek złożenia deklaracji spoczywa również na podatnikach korzystających ze zwolnień na mocy przepisów tej ustawy. Do jednostek organizacyjnych objętych systemem oświaty, w zakresie nieruchomości zajętych na działalność oświatową, ma zastosowanie zwolnienie określone w art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

- 4) Prawdliwość wyliczeń podatku od nieruchomości w deklaracjach oraz zgodność przypisu ze złożonymi deklaracjami sprawdzono na przykładzie 50 podatników, do rozliczeń których prowadzono szczegółowe konta podatkowe oznaczone numerami: 23004; 23005; 23009; 23012; 23020; 23022; 23023; 23027; 23028; 23029; 23030; 23031; 23032; 23036; 23037; 23043; 23046; 23047; 23050; 23059; 23060; 23061; 23062; 23063; 23065; 23072; 23073; 23075; 23076; 23078; 23079; 23080; 23081; 23082; 23083; 23085; 23087; 23091; 23097; 23098; 23103; 23115; 23116; 23121; 23122; 23123; 23124; 23125; 23129 i 23138.

- Kontrolując powyższą tematykę ustalono, że w dniu 29.01.2016 roku deklarację na podatek od nieruchomości na 2016 rok złożyła Gmina Chojnice. W deklaracji podpisanej przez pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy zadeklarowano podatek w wysokości 12.678,00 zł, dotyczący: 960 m² „pozostałych gruntów”; 4232 m² powierzchni budynków mieszkalnych oraz 1345 m² powierzchni „pozostałych budynków”. Do ww. deklaracji nie dołączono załącznika/załączników ZN-1A („Dane dotyczące przedmiotów opodatkowania”).

Zadeklarowany podatek od nieruchomości został uregulowany w całości (jedną kwotą) w dniu 30.06.2016r. Przypis i wpłatę podatku zaewidencjonowano na karcie podatkowej o indeksie 23138.

- W trakcie kontroli zwrócono się ustnie do pani Barbary Meyer-Myzyk – inspektor w Wydziale Finansowym o wyjaśnienie, jakie nieruchomości gminy opodatkowano podatkiem od nieruchomości. O wyjaśnienie poproszono w kontekście obowiązujących od dnia 1.01.2016 roku przepisów art. 7 ust. 1 pkt 15 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 23 lipca 2015r. o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – Dz. U. z 2015r., poz. 1283) – w myśl tych przepisów od podatku od nieruchomości zwolnione są grunty i budynki lub ich części, stanowiące własność gminy, z wyjątkiem zajętych na działalność gospodarczą lub będących w posiadaniu innych niż gmina jednostek sektora finansów publicznych oraz pozostałych podmiotów.

Z pisemnego wyjaśnienia złożonego przez panią Barbarę Meyer-Myzyk – inspektor wynikało, że – cyt.: „W deklaracji na podatek od nieruchomości na 2016r. złożonej przez Gminę Chojnice opodatkowane zostały lokale mieszkalne oraz przynależne do nich budynki pozostałe i grunty. Na lokale podpisane zostały umowy najmu, w związku z tym znajdują się one we władaniu innych niż gmina podmiotów. Lokale te nie stanowią odrębnych nieruchomości, dlatego podatnikiem pozostaje gmina”.

Wyjaśnienie pani Barbary Meyer-Myzyk – inspektor załączono do akt roboczych kontroli.

Wykaz akt kontroli stanowi załącznik do niniejszego protokołu.

[Wykaz akt roboczych kontroli

– załącznik nr 2 do protokołu]

[Wyjaśnienie pani Barbary Meyer-Myzyk – inspektor w sprawie deklaracji na podatek od nieruchomości, złożonej przez gminę Chojnice

– poz. 1 akt kontroli]

- 5) Na podstawie szczegółowej ewidencji podatkowej ustalono następujące wielkości kwotowe w zakresie przypisów, odpisów, wpłat, zwrotów oraz początkowych i końcowych sald w tym podatku:

- zaległości początkowe	-	1.350.847,14 zł;
- nadpłaty początkowe	-	1.432,06 zł;
- przypis	-	4.228.754,00 zł;
- odpis	-	574.097,00 zł;
- wpłaty	-	3.859.990,13 zł;
- zwroty	-	474.278,00 zł;
- nadpłaty końcowe	-	319,46 zł;
- należności końcowe	-	1.618.679,41 zł, w tym zaległości: 1.618.679,41 zł.

- 6) Końcowe saldo nadpłat w podatku (319,46 zł) przedstawiało sumę nadpłat widniejących na 13 kontach podatkowych. Nadpłaty wynosiły od 1,00 zł do 112,00 zł.

- 7) Na końcowe saldo należności kontrolowanej jednostki (1.618.679,41 zł) składały się należności od 30 podatników. Część należności (1.368.370,31 zł) stanowiły zaległości z lat

ubiegłych, pozostałe 250.309,10 zł stanowiły zaległości powstałe w kontrolowanym roku podatkowym.

Największe zaległości w opłaceniu podatku, w kwotach powyżej 10.000,00 zł, widniały na kontach następujących podatników:

- Zakład Budowy Naczep Sp. z o.o. w Niezychowicach	-	471.180,86 zł
- FENLUX Sp. z o.o. w Człuchowie	-	233.731,00 zł;
- PROD-RENT Sp. z o.o. w Chojnicach	-	196.471,82 zł;
- „Hodowla Ziemniaka ZAMARTE” Sp. z o.o. w Zamartem	-	165.376,00 zł;
- ŻWIRBUD Sp. z o.o. w Lipsku	-	143.713,00 zł;
- FASTHOUSE Sp. z o.o. w Gdańsku	-	93.002,00 zł;
- AB HOLDING w Warszawie	-	87.771,37 zł;
- LAMAK Sp. z o.o. w Krakowie	-	59.674,00 zł;
- BEST FOODS Sp. z o.o. w Chojnicach	-	36.193,00 zł;
- OSLINK Sp. z o.o. w Chojnicach	-	31.708,00 zł;
- NOBLE PARTNERS SA w Gdańsku	-	15.756,00 zł;
- STOCZNIA GDAŃSKA w Gdańsku	-	14.290,64 zł;
- NHK Sp. z o.o. w Chojnicach	-	13.468,00 zł;
- EUVEN Sp. z o.o. w Gdyni	-	12.294,00 zł.

Zaległości tych 14 podatników, na sumę 1.574.629,69 zł, stanowiły 97% wszystkich zaległości w podatku od nieruchomości od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych.

Ustalenia kontroli dotyczące podejmowanych przez organ podatkowy działań windykacyjnych w zakresie tych należności przedstawiono w odrębnym punkcie niniejszego protokołu („3.2.13. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

b) Osoby fizyczne

1) W sporządzonym za 2016 rok sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wykazano 3.877.440,46 zł dochodów klasyfikowanych w § 031 – „Podatek od nieruchomości” w rozdziale 75616 – „Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych”.

Z tego samego sprawozdania wynikało też, że na koniec 2016 roku należności podatkowe kontrolowanej jednostki wynosiły 1.398.023,36 zł a nadpłaty 21.705,98 zł.

2) Na podstawie ewidencji podatkowej dotyczącej podatku od nieruchomości od osób fizycznych ustalono następujące wielkości kwotowe w zakresie przypisów, odpisów, wpłat i zwrotów oraz początkowych i końcowych sald kont podatkowych (w zł):

- należności początkowe	- 1.214.828,97 zł;
- nadpłaty z lat ubiegłych	- 34.908,53 zł;
- przypisy należności	- 4.181.205,00 zł;
- odpisy należności	- 107.367,60 zł,
w tym umorzenia: 56.257,60 zł;	
- wpłaty	- 3.901.646,86 zł;
- zwroty	- 24.206,40 zł;
- nadpłaty końcowe	- 21.705,98 zł;
- należności końcowe	- 1.398.023,36 zł.

3) Prawidłowość wymiaru podatku sprawdzono na przykładzie próby obejmującej kilkunastu losowo wybranych podatników. Kontrolą objęto podatników, do rozliczenia których prowadzono kartoteki oznaczone następującymi numerami (indeksami): 10003; 88077; 130025; 130045; 138033; 100074; 108073; 110009; 140005; 160097; 168202; 168233; 248038; 250007 i 258145. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

4) Na końcowe saldo należności kontrolowanej jednostki (1.398.023,36 zł) składały się należności od 561 podatników.

Ustalono, że 20 podatników posiadało zaległości w wysokościach przewyższających kwotę 10.000,00 zł. Największe zaległości, w wysokościach przekraczających kwotę 50.000,00 zł, posiadali podatnicy dla których prowadzono konta podatkowe o następujących numerach:

- 290022	- 360.164,70 zł;
- 28536	- 104.118,60 zł;
- 10025	- 97.599,00 zł;
- 208114	- 74.037,20 zł;
- 238215	- 64.966,64 zł;
- 28513	- 50.397,00 zł.

Zaległości tych 6 podatników, na sumę 751.283,14 zł, stanowiły 54% wszystkich należności kontrolowanej jednostki w podatku od nieruchomości od osób fizycznych na koniec 2016 roku.

Ustalenia w zakresie windykacji tych należności przedstawiono w odrębnej części niniejszego protokołu („3.2.13. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

3.2.3. Podatek rolny

1) W 2016 roku do celów obliczania podatku rolnego należało wykorzystywać cenę żyta w wysokości 50,00 zł za kwintal, określoną w uchwale Nr IX/162/2015 Rady Gminy

z dnia 27 listopada 2015r. w sprawie obniżenia średniej ceny żyta dla celów podatku rolnego (Dz. Urz. Woj. Pom. z dnia 16 grudnia 2015r., poz. 4191).

Cena określona w przywołanej uchwale była o 3,75 zł niższa od ceny podanej w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 19 października 2015r. w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będącej podstawą do ustalenia podatku rolnego na rok podatkowy 2016 (M.P. z 2015r., poz. 1025), wynoszącej 53,75 zł za kwintal.

- 2) Z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001r. w sprawie zaliczenia gmin oraz miast do jednego z czterech okręgów podatkowych (Dz. U. Nr 143, poz. 1614) wynika, że kontrolowaną gminę zaliczono do II okręgu podatkowego.

Ustalono, że organ stanowiący gminy nie występował do sejmiku województwa o zaliczenie gminy do innego okręgu podatkowego, nie skorzystał też z możliwości wprowadzenia innych zwolnień i ulg przedmiotowych, niż określone w ustawie o podatku rolnym.

- 3) W 2016 roku z podatku rolnego uzyskano dochody na sumę 1.842.146,55 zł, stanowiące 2,5% wszystkich dochodów budżetu gminy. Wpływy od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych wyniosły 248.847,02 zł, osoby fizyczne wpłaciły 1.593.299,53 zł tego podatku.

Ustalenia w zakresie dochodów klasyfikowanych w § 032 – „Podatek rolny” przedstawiono poniżej, z podziałem na dochody zrealizowane w rozdziale 75615 – „Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych” (osoby prawne) oraz na dochody klasyfikowane w rozdziale 75616 – „Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych”.

a) Osoby prawne i inne jednostki organizacyjne

- 1) Szczegółowa ewidencja rozrachunkowa prowadzona do konta 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” obejmowała 77 kont podatkowych. Wielkość ta obejmowała:

- 35 kont z bieżącym przypisem podatku;
- 6 kont bez przypisu bieżącego, z saldami zaległości lub nadpłat z lat poprzednich;
- 36 kont bez jakichkolwiek księgowania oraz bez sald zaległości lub nadpłat.

- Konta bez bieżącego przypisu podatku (6 kont) prowadzono m.in. do rozliczenia 3 podatników z zaległości z lat poprzednich, na sumę 6.962,60 zł oraz do rozliczenia nadpłat 2 podatników, na sumę 19,00 zł. Na ostatnim koncie bez przypisu bieżącego (konto 53065) zaksięgowano w 2016 roku przypis podatku za rok poprzedni („przypis do salda”)

w kwocie 48,00 zł. Przypisu dokonano na podstawie decyzji administracyjnej organu podatkowego w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego na rok 2015, która stała się ostateczna w roku 2016.

Ustalono, że 2 konta bez bieżących przypisów (konta 53065 i 53048), z których pierwsze wykazywało nadpłatę z 2013 roku w wysokości 1.210,20 zł a drugie zaległość z 2015 roku w wysokości 598,00 zł, służyły do rozliczenia podatników, którzy w 2016 roku nie złożyli deklaracji na podatek rolny pomimo ciążącego na nich obowiązku złożenia takich deklaracji. Zobowiązania podatkowe dla tych podatników organ podatkowy określił decyzjami administracyjnymi (FN.3221.53065.4.2016 z dnia 23.12.2016r. oraz FN.3121.53048.4.2016 z dnia 10.10.2017r.) w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego. Z uwagi na to, że wydane decyzje stały się ostateczne po zakończeniu roku podatkowego 2016, księgowania określonych w nich kwot dokonano w 2017 roku jako „przypis do salda”.

- Konta bez sald i bez jakichkolwiek księgowania (36 kont) prowadzono dla podatników, którzy złożyli deklaracje na podatek rolny, lecz: posiadali wyłącznie grunty ustawowo zwolnione z podatku rolnego (użytki rolne kl. V i VI); w całości wydzierżawili grunty rolne (dotyczy nadleśnictw); uzyskali zwolnienia od podatku w drodze decyzji administracyjnych organu podatkowego (instytuty badawcze).
- 2) Bieżącego przypisu podatku rolnego dokonano w 33 przypadkach na podstawie deklaracji podatkowych złożonych przez podatników, w 2 pozostałych przypadkach (podatnicy o indeksach 53064 i 53070) – na podstawie decyzji administracyjnych organu podatkowego w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego w podatku rolnym w trybie art. 21 § 3 Ordynacji Podatkowej.
  - 3) Prawdliwość wyliczeń podatku rolnego w deklaracjach oraz zgodność przypisu ze złożonymi deklaracjami sprawdzono na przykładzie 25 podatników, do rozliczenia których prowadzono szczegółowe konta podatkowe oznaczone numerami: 53001; 53003; 53009; 53012; 53014; 53015; 53016; 53017; 53018; 53020; 53021; 53022; 53024; 53025; 53027; 53029; 53030; 53032; 53035; 53047; 53051; 53054; 53059; 53066 i 53067.
- W trakcie kontroli ustalono, że przypisany podatnikowi o indeksie 53027 podatek rolny w wysokości 9.434,00 zł nie wynikał ze złożonej przez tego podatnika deklaracji – z deklaracji wynikała kwota 9.429,00 zł, tj. o 5,00 zł niższa od przypisanego podatku. W toku dalszych czynności kontrolnych ustalono, że prawidłowo liczony podatek, uwzględniający dokonane w kwietniu 2016 roku zmiany w ewidencji gruntów, powinien wynieść 9.431,00 zł. Wielkość ta jest o 3,00 zł niższa od podatku przypisanego i uregulowanego przez podatnika.
  - Powstałą nieprawidłowość wyeliminowano w trakcie kontroli – poinformowany o nieprawidłowościach podatnik złożył w dniu 4.08.2017 roku korektę deklaracji na

podatek rolny na 2016 rok wraz z wnioskiem o zaliczenie nadpłaty na poczet bieżących zobowiązań podatkowych.

- 4) Ustalone na podstawie szczegółowych kont podatkowych wielkości kwotowe w zakresie przypisów, odpisów, wpłat, zwrotów oraz początkowych i końcowych sald w tym podatku przedstawiono poniżej:

- zaległości początkowe	-	6.962,60 zł;
- nadpłaty początkowe	-	1.407,20 zł;
- przypis	-	250.241,00 zł;
- odpis	-	442,00 zł;
- wpłaty	-	249.557,02 zł;
- zwroty	-	710,00 zł;
- nadpłaty końcowe	-	476,24 zł;
- należności końcowe	-	6.983,62 zł, w tym zaległości – 6.983,62 zł.

- 5) Na końcowe saldo nadpłat w wysokości 476,24 zł składały się nadpłaty występujące na kontach 8 podatników. Nadpłaty wynosiły od 2,00 zł do 255,24 zł.

- 6) Na końcowe saldo zaległości (6.983,62 zł) składały się zaległości 5 podatników. Największe zaległości, na sumę 6.364,60 zł (91% wszystkich zaległości), posiadało dwóch podatników, tj. Przedsiębiorstwo Rolno-Handlowo-Usługowe DĄBRAD-ROL sp. z o.o. w upadłości w Radzimiru (konto 53006 – 3.968,60 zł) oraz spółka PRATUM w Lublinie (konto 53062) – 2.396,00 zł.

Ustalenia w zakresie windykacji należności od tych podatników przedstawiono w odrębnej części niniejszego protokołu („3.2.13. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

b) Osoby fizyczne

- 1) W sporządzonym za 2016 rok sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wykazano 1.593.299,53 zł dochodów klasyfikowanych w § 032 – „Podatek rolny” w rozdziale 75616.

Z ww. sprawozdania wynikało, że na koniec 2016 roku należności gminy z podatku rolnego od osób fizycznych wynosiły 125.655,43 zł, nadpłaty w podatku wynosiły 11.629,69 zł.

- 2) Na podstawie ewidencji podatkowej ustalono następujące wielkości kwotowe w zakresie przypisów, odpisów, wpłat i zwrotów oraz początkowych i końcowych sald kont podatkowych:

- należności początkowe	-	162.033,49 zł;
- nadpłaty z lat ubiegłych	-	6.097,23 zł;

- przypisy należności	- 1.601.246,00 zł;
- odpisy należności	- 49.856,99 zł,
w tym umorzenia: 4.757,99 zł;	
- wpłaty	- 1.611.575,93 zł;
- zwroty	- 18.276,40 zł;
- nadpłaty końcowe	- 11.629,69 zł;
- należności końcowe	- 125.655,43 zł.

- 3) Prawidłowość wymiaru podatku sprawdzono na przykładzie próby obejmującej kilkunastu losowo wybranych podatników. Kontrolą objęto podatników, do rozliczenia których prowadzono kartoteki podatkowe oznaczone następującymi numerami (indeksami): 10003; 88077; 130025; 130045; 138033; 100074; 108073; 110009; 140005; 160097; 168202; 168233; 248038; 250007 i 258145. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- 4) Na końcowe saldo należności (125.655,43 zł) składały się należności od 292 podatników. Należności wyższe od kwoty 1.000,00 zł występowały na 27 kontach podatkowych. Największe zaległości, w wysokościach przekraczających kwotę 5.000,00 zł, posiadali podatnicy, do rozliczenia których prowadzono konta oznaczone następującymi indeksami:
- 230008	- 20.803,89 zł;
- 208023	- 8.375,31 zł;
- 200041	- 6.827,30 zł;
- 10002	- 5.293,00 zł;
- 230057	- 5.001,00 zł.

Zaległości tych 5 podatników, na sumę 46.300,50 zł, stanowiły 37% wszystkich należności kontrolowanej jednostki w podatku rolnym od osób fizycznych na koniec 2016 roku.

Ustalenia w zakresie windykacji należności podatkowych przedstawiono w odrębnej części niniejszego protokołu („3.2.13. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2 % uzyskanych wpływów z podatku rolnego

- 1) Kontrolując dochody z podatku rolnego sprawdzono przestrzeganie art. 35 ustawy z dnia 14 grudnia 1995r. o izbach rolniczych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 1315), tj. przepisów określających ustalanie przez gminy wysokości wpłat na rzecz izb rolniczych oraz terminy dokonywania tych wpłat.
- 2) Na podstawie ewidencji księgowej ustalono, że wpływy z podatku rolnego od osób prawnych wyniosły 248.847,02 zł, z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat tego podatku uzyskano wpływy w wysokości 11,00 zł. Osoby fizyczne wpłaciły 1.593.299,53 zł podatku rolnego oraz 7.257,80 zł odsetek za zwłokę.

Liczona od sumy wszystkich tych wpływów (1.849.415,35 zł) wartość 2% wynosi 36.988,31 zł. Wpłat na taką sumę należało dokonać na bankowy rachunek właściwej terytorialnie izby rolniczej.

- 3) W 2016 roku gmina zrealizowała 37.081,81 zł wydatków klasyfikowanych w § 285 – „Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2 % uzyskanych wpływów z podatku rolnego” w rozdziale 01030 – „Izby rolnicze”. Wielkość ta obejmowała dokonany w dniu 19.01.2016 roku przelew kwoty 908,13 zł, jako końcowe rozliczenie roku 2015 oraz 4 przelewy dotyczące roku 2016, na sumę 36.173,68 zł.

Przekazane do końca 2016 roku wpłaty na rzecz Izby Rolniczej za rok 2016 były o 814,63 zł niższe od kwoty wyliczonej przez kontrolującego i kwoty podanej w informacji urzędu gminy dla Pomorskiej Izby Rolniczej w Pruszczu Gdańskim.

Wymienioną powyżej kwotę 814,63 zł kontrolowana jednostka przekazała na rachunek bankowy ww. Izby w dniu 17.01.2017r.

- 4) Wpłat na rzecz Pomorskiej Izby Rolniczej w Pruszczu Gdańskim dokonywano w terminach określonych przywołanym art. 35 ustawy o izbach rolniczych.

3.2.4. Podatek leśny

- 1) W 2016 roku do celów obliczania podatku leśnego należało wykorzystywać stawki podatkowe ustalane na podstawie średniej ceny sprzedaży drewna w wysokości 191,77 zł za 1 m³, wynikającej z komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 20 października 2015r. w sprawie średniej ceny sprzedaży drewna, obliczonej według średniej ceny drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały 2015r. (M.P. z 2015r., poz. 1028).

Organ stanowiący gminy nie skorzystał z uprawnienia wynikającego z art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 30 października 2002r. o podatku leśnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r., poz. 465 ze zm.) i nie obniżył kwoty stanowiącej cenę sprzedaży drewna, przyjmowanej jako podstawa obliczania podatku leśnego na obszarze gminy.

- 2) W kontrolowanym roku z podatku leśnego uzyskano dochody w wysokości 500.540,80 zł, stanowiące mniej niż 1% (0,7%) wszystkich dochodów budżetu gminy.

Wpływy od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych wyniosły 440.449,00 zł, osoby fizyczne wpłaciły 60.091,80 zł tego podatku.

Ustalenia kontroli dotyczące podatku leśnego przedstawiono poniżej, z podziałem na osoby prawne i inne jednostki organizacyjne oraz na osoby fizyczne.

a) Osoby prawne i inne jednostki organizacyjne

- 1) W 2016 roku szczegółowa ewidencja podatkowa do rozliczeń podatników z tytułu podatku leśnego obejmowała 18 kont podatkowych. Bieżący przypis podatku, na podstawie złożonych deklaracji, zaksięgowano na 13 kontach. Organ podatkowy nie wydawał decyzji

administracyjnych w sprawie określania wysokości zobowiązania podatkowego w podatku leśnym od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych.

Konta bez bieżącego przypisu podatku (5 kont) dotyczyły podatników, którzy w 2016 roku złożyli deklaracje na podatek leśny wykazując w nich wyłącznie lasy zwolnione od podatku leśnego na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 (lasy z drzewostanem w wieku do 40 lat) oraz art. 7 ust. 2 pkt 5 (instytuty badawcze) ustawy z dnia 30 października 2002r. o podatku leśnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 375).

- 2) Prawidłowość wyliczeń podatku w złożonych deklaracjach oraz zgodność przypisu z deklaracjami sprawdzono na przykładzie 13 podatników, tj. wszystkich podatników, którzy złożyli deklaracje na podatek leśny. Do rozliczenia tych podatników prowadzono karty podatkowe oznaczone numerami: 73001-73004; 73007-73009; 73011; 73013; 73014; 73018; 73026 i 73028.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- 3) Na podstawie kart kontowych i dziennika obrotów ustalono następujące wielkości kwotowe:

- należności początkowe	-	0,00 zł;
- nadpłaty początkowe	-	0,00 zł;
- przypis	-	440.453,00 zł;
- odpis	-	4,00 zł;
- wpłaty	-	440.449,00 zł;
- zwroty	-	0,00 zł;
- nadpłaty końcowe	-	0,00 zł;
- zaległości końcowe	-	0,00 zł.

- 4) Ustalono, że wszyscy podatnicy terminowo uregulowali zadeklarowane kwoty podatków. Na koniec roku żadne z kont prowadzonych do rozliczenia podatku leśnego od osób prawnych nie wykazywało sald należności kontrolowanej jednostki lub zobowiązań z tytułu nadpłat podatków.

b) Osoby fizyczne

- 1) W sporządzonym za 2016 rok sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wykazano 60.091,80 zł dochodów klasyfikowanych w § 033 – „Podatek leśny” w rozdziale 75616.

Z tego samego sprawozdania wynikało, że na koniec ww. roku należności gminy z podatku leśnego od osób fizycznych wynosiły 2.367,00 zł. Wielkość ta obejmowała przedstawiała wyłącznie zaległości w ww. podatku. Na ostatni dzień 2016 roku nie występowały nadpłaty w kontrolowanym podatku.

- 2) Na podstawie ewidencji podatkowej ustalono następujące wielkości kwotowe w zakresie przypisów, odpisów, wpłat i zwrotów oraz początkowych i końcowych sald kont podatkowych (w zł):
- należności początkowe	-	2.579,80 zł;
- nadpłaty z lat ubiegłych	-	331,70 zł;
- przypisy należności	-	61.627,00 zł;
- odpisy należności	-	1.557,00 zł;
- wpłaty minus zwroty	-	60.091,80 zł;
- nadpłaty końcowe	-	140,70 zł;
- należności końcowe	-	2.367,00 zł, w tym zaległości: 2.367,00 zł.
- 3) Prawidłowość wymiaru podatku sprawdzono na przykładzie próby obejmującej kilkunastu losowo wybranych podatników. Kontrolą objęto podatników, do rozliczenia których prowadzono kartoteki podatkowe oznaczone następującymi numerami (indeksami): 10003; 88077; 130025; 130045; 138033; 100074; 108073; 110009; 140005; 160097; 168202; 168233; 248038; 250007 i 258145. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- 4) Na końcowe saldo należności (2.367,00 zł) składały się zaległości 31 podatników. Zaległości wynosiły od 1,00 zł do 998,00 zł.

3.2.5. Podatek od środków transportowych

- 1) Z tytułu podatku od środków transportowych kontrolowana gmina zrealizowała w 2016 roku dochody budżetowe na sumę 756.561,60 zł, stanowiące 1% wszystkich dochodów budżetu gminy.
Osoby prawne wpłaciły 108.012,00 zł tego podatku, od osób fizycznych uzyskano wpływy na sumę 648.549,60 zł.
- 2) W 2016 roku obowiązywały stawki podatku określone w uchwałą Nr VIII/151/2015 Rady Gminy z dnia 16 października 2015r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 9 listopada 2015r., poz. 3310).
Przywołaną uchwałą organ stanowiący gminy zwolnił od podatku od środków transportowych pojazdy służące do interwencji na wypadek pożaru oraz pojazdy służące wyłącznie do dowożenia dzieci do szkół.
- 3) Szczegółowa ewidencja księgową prowadzona do konta 221 – Należności z tytułu dochodów budżetowych” dla dochodów klasyfikowanych w § 034 – „Podatek od środków transportowych” obejmowała 112 kont podatkowych, w tym 94 konta prowadzone do rozliczenia osób fizycznych i 18 kont dotyczących osób prawnych.
Bieżący przypis podatku zaksięgowano na 105 kontach. Konta bez bieżącego przypisu (7 kont) prowadzono do rozliczenia zaległości z lat poprzednich osób fizycznych

i prawnych nieposiadających w 2016 roku pojazdów podlegających opodatkowaniu podatkiem od środków transportowych.

W kilku przypadkach przypisu podatku dokonano na podstawie decyzji administracyjnych organu podatkowego w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego.

- 4) Prawidłowość wyliczeń podatku w złożonych deklaracjach oraz zgodność przypisu z deklaracjami sprawdzono w oparciu o 20 podatników, do rozliczenia których prowadzono karty kontowe o indeksach (numerach): 100050; 100059; 100063; 100095; 100099; 100105; 100111; 100149; 100152; 100154; 100155; 100156; 100158; 100161; 100112; 500008; 500009; 500013; 500017 i 500023.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- 5) Na podstawie ww. ewidencji księgowej ustalono następujące wielkości dotyczące podatku od środków transportowych w 2016 roku (w zł):

Wyszczególnienie	Osoby prawne	Osoby fizyczne	Razem
1	2	3	4
- zaległości początkowe	14.425,00	118.021,20	132.446,20
- nadpłaty początkowe	484,00	3.887,00	4.371,00
- przypis	111.979,00	784.640,00	896.619,00
- odpis	5.793,00	84.035,00	89.828,00
- wpłaty	108.276,00	667.069,60	775.345,60
- zwroty	264,00	18.520,00	18.784,00
- nadpłaty końcowe	358,00	6,00	364,00
- zaległości końcowe	12.473,00	166.195,60	178.668,60

- 6) Na końcowe saldo należności kontrolowanej jednostki w podatku od środków transportowych (178.668,60 zł) składały się zaległości 18 podatników. Zaległości w wysokościach powyżej kwoty 1.000,00 zł posiadało 15 podatników.

Największe zaległości, w wysokościach powyżej kwoty 10.000,00 zł, posiadali podatnicy, do rozliczenia których prowadzono karty kontowe o następujących indeksach:

- 100085 - 93.007,10 zł;
- 100088 - 19.591,90 zł;
- 100034 - 16.735,20 zł;
- 100103 - 15.709,00 zł.

Zaległości tych 4 podatników, na sumę 145.043,20 zł, stanowiły 81% wszystkich zaległości w podatku od środków transportowych na dzień 31.12.2016r.

Ustalenia kontroli z zakresu windykacji należności podatkowych przedstawiono w odrębnej części protokołu („3.2.13. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

3.2.6. Dochody z opłat lokalnych: miejscowej, uzdrowskiej, targowej i od posiadania psów

- 1) W 2016 roku w kontrolowana jednostka nie planowała i nie realizowała dochodów z opłaty miejscowej.

Ustalono, że w dniu 16.10.2015 roku Rada Gminy podjęła uchwałę Nr VIII/149/2015 w sprawie uchylecia obowiązującej przed 2016 rokiem uchwały Nr XXXIX/497/2013 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2013r. w sprawie określenia dziennych stawek opłaty miejscowej oraz terminu płatności i sposobu jej poboru.

Przywołana uchwała uchylająca, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia 18.11.2015r., pod poz. 3452, weszła w życie w dniu 3 grudnia 2015r.

- 2) W roku objętym szczegółową kontrolą dochodów gmina nie planowała i nie realizowała dochodów budżetowych, o jakich mowa w art. 17 ust. 1a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, klasyfikowanych w § 039 – „Wpływy z opłaty uzdrowiskowej, pobieranej w gminach posiadającej status gminy uzdrowiskowej”. Kontrolowana gmina nie posiada statusu gminy uzdrowiskowej.

- 3) W analogicznym okresie nie planowano i nie realizowano też dochodów z opłaty targowej (§ 044 dochodów).

Tematykę związaną z poborem opłaty targowej regulowała w 2016 roku uchwała Nr VI/100/2015 Rady Gminy z dnia 25 czerwca marca 2015r. w sprawie ustalenia dziennych stawek opłaty targowej, terminów płatności oraz sposobu jej poboru na terenie Gminy Chojnice (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 6 sierpnia 2015r., poz. 2467). Uchwała ta określała m.in.:

- ienne stawki opłaty targowej w wysokościach: 10,00 zł za zajęcie 1 m² powierzchni targowej (nie więcej niż 700,00 zł); 10,00 zł od sprzedaży samochodu osobowego; 20,00 zł od sprzedaży samochodu dostawczego;
- inkasentów opłaty targowej: 32 osoby wymienione z imienia i nazwiska w załączniku do uchwały – po jednej osobie w każdym z 30 sołectw oraz 2 pracowników urzędu gminy;
- wynagrodzenie inkasentów za inkaso opłaty targowej w wysokości 10% zainkasowanych kwot.

3.2.7. Udzielanie ulg w zapłacie podatków i opłata prolongacyjna

- 1) Organ stanowiący gminy nie skorzystał z wynikającego z art. 57 § 7 Ordynacji Podatkowej uprawnienia do wprowadzenia opłaty prolongacyjnej z tytułu rozłożenia na raty lub odroczenia płatności podatków oraz zaległości podatkowych, stanowiących dochód gminy. W 2016 roku nie realizowano dochodów z tytułu opłaty prolongacyjnej.

- 2) Ustalono, że w 2016 roku organ podatkowy:

- wydał 13 decyzji administracyjnych w sprawie zwolnienia od podatku rolnego gruntów przeznaczonych na powiększenie istniejącego już gospodarstwa rolnego w trybie art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku rolnym;

- wydał 1 decyzję administracyjną w sprawie udzielenia ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym (art. 13 ustawy o podatku rolnym);
  - nie wydawał decyzji administracyjnych zwalniających od podatku rolnego grunty gospodarstw rolnych, na których zaprzestano produkcji rolnej (art. 12 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy).
- 3) Kontrolę stosowania przywołanych przepisów ustawy o podatku rolnym sprawdzono na przykładzie wszystkich 14 decyzji administracyjnych organu podatkowego dotyczących ww. ulg, tj.:
- decyzji oznaczonych symbolem FN.3123.1 i numerami kolejnymi od 1.2016 do 13.2016; dotyczących ulg w postaci zwolnień od podatku rolnego i obniżenia podatku z tytułu nabycia gruntów na utworzenie lub powiększenie istniejącego gospodarstwa rolnego;
  - decyzji FN.3121.2.1.2016 z dnia 10.02.2016r. w sprawie przyznania ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym.
- Ustalono, że jedną z 13 decyzji administracyjnych organu podatkowego dotyczących ulg związanych z nabyciem gruntów, tj. decyzją FN.3123.1.9.2016 z dnia 18.07.2016r. organ podatkowy odmówił zwolnienia z podatku rolnego od nabytych gruntów – gruntów dzierżawionych na podstawie umowy dzierżawy z dnia 24.04.2014r., zawartej na okres 10 lat. Organ podatkowy uznał, że nie nastąpiło powiększenie gospodarstwa rolnego i prawidłowo odmówił zwolnienia z podatku rolnego.
Kontrola 12 decyzji administracyjnych w których orzeczono o zwolnieniu z podatku nabytych gruntów nie wykazała nieprawidłowości w określaniu okresu zwolnienia oraz okresów obniżenia podatku o 75 i 50%. Postępowania zakończone tymi decyzjami były prawidłowo udokumentowane.
  - Przywołaną powyżej decyzją administracyjną FN.3121.2.1.2016 z dnia 10.02.2016r. organ podatkowy przyznał podatnikowi ulgę inwestycyjną w podatku rolnym w kwocie 12.050,00 zł, stanowiącej 25% wydatków inwestycyjnych poniesionych przez podatnika na budowę obory i udokumentowanych fakturami. Podatnik złożył oświadczenie, że wydatki na budowę obory nie zostały sfinansowane w całości lub części środkami publicznymi.
- 4) Ustalenia kontroli w zakresie ulg w postaci umorzenia zaległości podatkowych, odroczenia terminów płatności oraz rozłożenia zobowiązań podatkowych na raty przedstawiono w następnym punkcie niniejszego protokołu.

3.2.8. Skutki finansowe (roczne) z tytułu udzielonych ulg i umorzeń oraz obniżenia górnych stawek podatkowych

a) Skutki obniżenia górnych stawek podatków

1) W sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016r. wykazano następujące dane dotyczące skutków obniżenia górnych stawek podatków:

- podatek od nieruchomości – osoby prawne	-	617.270,00 zł;
- podatek od nieruchomości – osoby fizyczne	-	1.651.180,00 zł;
- podatek rolny – osoby prawne	-	38.811,26 zł;
- podatek rolny – osoby fizyczne	-	116.707,00 zł;
- podatek od środków transportowych – osoby prawne	-	61.686,00 zł;
- podatek od środków transportowych – osoby fizyczne	-	486.024,00 zł;
Razem:	-	2.971.678,26 zł.

2) Ustalono, że wykazane w ww. sprawozdaniu skutki finansowe obniżenia górnych stawek podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości i podatku rolnego oparto na wydrukach „Analiza stawek podatkowych” z systemu „Podatki”, przy czym wartość skutków wynikającą z wydruku dotyczącego podatku rolnego od osób prawnych (18.738,00 zł), obejmującą tylko składniki opodatkowane, powiększono o 20.074,26 zł, tj. o skutki obniżenia stawek podatkowych wyliczone dla dwóch instytutów badawczych, zwolnionych od podatku rolnego w drodze decyzji administracyjnych organu podatkowego.

Wykazane w sprawozdaniu skutki obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od środków transportowych wynikały z komputerowych wydruków „Skutki obniżenia stawek podatkowych (2016 rok)” z systemu AUTA. Wydruki te zawierały dane o podatkach maksymalnych, podatkach liczonych według stawek uchwalonych przez Radę Gminy oraz różnice.

3) Wykazane przywołanym sprawozdaniu Rb-27S dane o skutkach obniżenia górnych stawek podatkowych powtórzono w sporządzonym za analogiczny okres sprawozdaniu Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych gminy.

b) Skutki udzielonych ulg i zwolnień – bez ulg i zwolnień ustawowych

1) W sporządzonych za 2016 rok sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego oraz Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych gminy wykazano 1.973.453,00 zł skutków finansowych udzielonych ulg i zwolnień, bez ulg ustawowych.

Powyższa wielkość obejmowała wyłącznie skutki w podatku od nieruchomości – od osób prawnych (1.916.500,00 zł) i od osób fizycznych – 56.953,00 zł.

2) W niniejszym protokole wykazano już („3.2.2. Podatek od nieruchomości”), że w 2016 roku obowiązywały zwolnienia od podatku od nieruchomości wprowadzone 3 uchwałami Rady Gminy, tj.:

- uchwałą Nr VIII/150/2015 z dnia 16 października 2015r. w sprawie ustalenia wysokości stawek i zwolnień w podatku od nieruchomości;
- uchwałą Nr XLIV/585/2014 z dnia 3 października 2014r. w sprawie określenia warunków udzielania pomocy *de minimis* dla przedsiębiorców w zakresie zwolnień w podatku od nieruchomości;
- uchwałą Nr VI/38/11 z dnia 18 lutego 2011r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości budowli – sieci związanych z przesyłem gazu ziemnego wybudowanych po 2008 roku.

3) Ustalono, że wykazane w sprawozdaniach skutki finansowe zwolnień w zakresie podatku od nieruchomości od osób prawnych dotyczyły nieruchomości:

- przeznaczonych pod działalność kulturalną (Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach)	-	34.170,00 zł;
- przeznaczonych na działalność przeciwpożarową (jednostki OSP i KP PSP w Chojnicach)	-	11.030,00 zł;
- związanych z gospodarką wodno-ściekową (GZGK w Chojnicach; Wodociągi Miejskie w Chojnicach)	-	1.268.499,00 zł;
- związanych z przesyłaniem gazu (Pomorska Spółka Gazownictwa w Warszawie)	-	105.437,00 zł;
- położonych na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Creaton Polska; MEBLIK)	-	497.364,00 zł;
		Razem: - 1.916.500,00 zł.

Ww. skutki finansowe oparto na złożonych przez tych podatników deklaracjach w sprawie podatku od nieruchomości. W deklaracjach wyliczono podatek według obowiązujących stawek podatkowych oraz zawarto informacje o zwolnieniach od podatku na podstawie uchwał organu stanowiącego gminy.

4) Wykazany w ww. sprawozdaniach skutek finansowy zwolnień z podatku od nieruchomości od osób fizycznych w wysokości 56.953,00 zł oparto na kwocie 56.952,30 zł z pozycji „Ulgi i zwolnienia w podatku od nieruchomości” decyzji administracyjnej FN.3123.20082.1.2016 organu podatkowego z dnia 26.01.2016r. w

sprawie wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego, wydanej dla osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą (zakład stolarski) w m. Topole.

Z okazanej do kontroli dokumentacji wynikało, że w 2013 roku przedsiębiorca złożył w urzędzie gminy „Zgłoszenie zamiaru skorzystania z pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji”, oświadczenie o zakończeniu inwestycji w dniu 25.11.2013r., jak też wszystkie inne oświadczenia i deklaracje wymagane uchwałą Nr XXXI/488/09 z dnia 30 grudnia 2009r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości udzielanego w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej na wspieranie nowych inwestycji (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 35 z dnia 11 marca 2010r., poz. 558) oraz stanowiącym podstawę wydania tej uchwały rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 2008r. w sprawie warunków udzielania zwolnień od podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną (Dz. U. Nr. 146, poz. 927). Zgodnie z ww. uregulowaniami podatnik mógł skorzystać ze zwolnienia podatkowego przez 3 lata, pod warunkiem utrzymania inwestycji przez 3 lata od dnia zakończenia jej realizacji.

- 5) W 2016 roku nie wystąpiły skutki z tytułu ulg i zwolnień w podatku rolnym – organ stanowiący gminy nie wprowadził zwolnień innych, niż określone w ustawie o podatku rolnym.
- c) *Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie Ordynacji Podatkowej – skutki umorzeń, rozłożenia na raty, odroczeń terminu płatności i innych*
- 1) W sporządzonym za 2016 rok sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wykazano następujące skutki finansowe decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ordynacji podatkowej z tytułu umorzenia zaległości podatkowych oraz rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności, zwolnienia z obowiązku pobrania oraz ograniczenia poboru:

a) Umorzenia:

- podatek od nieruchomości – osoby fizyczne	-	56.257,60 zł;
- podatek rolny – osoby fizyczne	-	4.757,99 zł;
	Razem: -	61.015,59 zł.

- Ustalono, że wykazane w sprawozdaniu skutki umorzeń zaległości w ww. podatkach wynikały z 42 decyzji administracyjnych organu podatkowego. Decyzjami tymi organ podatkowy umorzył zaległości 27 podatnikom. Powyższe wielkości umorzeń wynikały też z pozycji „Umorzenia” w „Rejestrze przypisów i odpisów” w komputerowym systemie **KSIĘGOWOŚĆ ZOBOWIĄZAŃ**.

- Prawidłowość stosowania obowiązujących przepisów w zakresie umarzania zaległości podatkowych przeprowadzono na przykładzie 18 decyzji administracyjnych organu podatkowego – decyzji oznaczonych symbolem FN.3110.1 i numerami kolejnymi: 4; 7; 8; 11; 16; 18; 19; 20; 23; 28; 32; 40; 48; 49; 51; 56; 57 i 63. Decyzjami tymi umorzono zaległości podatkowe 11 podatnikom na sumy przewyższające kwotę 1.000,00 zł. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

b) Rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności, zwolnienie z obowiązku pobrania oraz ograniczenie poboru

- W sporządzonym za 2016 rok sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wykazano 28.235,60 zł skutków, o jakich mowa w tytule, w zakresie:

- podatku od nieruchomości od osób fizycznych	-	28.080,60 zł;
- podatku rolnego od osób fizycznych	-	155,00 zł;
	Razem: -	28.235,60 zł.

- Z przedłożonych do kontroli dokumentów oraz ustnych informacji pani Ewy Łeppek – podinspektor w Wydziale Finansowym wynikało, że wykazane w tym sprawozdaniu skutki finansowe wynikały z 5 decyzji administracyjnych organu podatkowego – 3 decyzji w sprawie odroczenia terminu zapłaty podatku (zaległości podatkowej) oraz 2 decyzji w sprawie rozłożenia na raty zaległości podatkowej.

Decyzje w sprawie odroczenia terminu zapłaty zobowiązań podatkowych (Fn.3110.2.19.2016; Fn.3110.2.21.2016 i Fn.3110.2.22.2016) wyznaczały terminy zapłaty należności podatkowych przypadające na rok 2017. Wykazane w sprawozdaniu prawidłowe skutki finansowe wydania tych decyzji wynosiły 11.695,00 zł.

Na pozostałą część (16.540,60 zł) wykazanych w sprawozdaniu skutków finansowych złożyły się skutki wynikające z niżej wymienionych decyzji administracyjnych organu podatkowego:

- Fn.3110.2.17.2015 z dnia 21.07.2015r. – decyzją tą organ podatkowy rozłożył na raty zaległości podatkowe w podatku od nieruchomości w wysokości 30.001,00 zł. Na podstawie sentencji decyzji ustalono następujące sumy zaległości podatkowych przypadające do zapłaty w poszczególnych latach: 2015 – 3.295,00 zł; 2016 – 15.134,00 zł; 2017 – 11.572,00 zł. Tę ostatnią wartość przyjęto do skutków finansowych w sprawozdaniu za rok 2016;
- Fn.3110.2.3.2016 z dnia 24.03.2016r. – decyzją tą organ podatkowy rozłożył na raty zaległości podatkowe w wysokości 9.725,60 zł. Na podstawie sentencji decyzji ustalono następujące sumy zaległości podatkowych przypadające do zapłaty w poszczególnych latach: 2016 – 4.500,00 zł; 2017 – 5.225,60 zł.

Do skutków finansowych roku 2016 przyjęto kwotę 4.725,60 zł, tj. o 500,00 zł niższą od należności przypadających do zapłaty w 2017r., gdyż w końcu 2016 roku podatnik uregulował (nadpłacił) ratę w kwocie 500,00 zł, której termin zapłaty przypadał na styczeń 2017r.

- 2) Zawarte w przywołanym sprawozdaniu Rb-27S dane o przedstawionych powyżej skutkach finansowych powtórzone w sporządzonym za 2016 rok sprawozdaniu Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych gminy.

3.2.9. Opłata adiacencka

- 1) W 2016 roku obowiązywały stawki opłaty adiacenckiej określone uchwałami Rady Gminy:
  - Nr X/161/07 z dnia 10 grudnia 2007r. w sprawie ustalenia wysokości stawki procentowej opłaty adiacenckiej naliczanej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku podziału nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 9 z dnia 8 lutego 2008r., poz. 244);
  - Nr XIII/223/08 z dnia 4 kwietnia 2008r. w sprawie ustalenia stawek procentowych opłaty adiacenckiej (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 54 z dnia 18 czerwca 2008r., poz. 1530).

Określona w pierwszej uchwale stawka opłaty adiacenckiej wynosiła 30% różnicy między wartością nieruchomości po podziale i wartością sprzed jej podziału. Określona drugą uchwałą stawka opłaty adiacenckiej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości spowodowanego wybudowaniem urządzeń infrastruktury technicznej wynosiła 50% różnicy między wartością nieruchomości po wybudowaniu tych urządzeń a wartością nieruchomości przed ich wybudowaniem.

- 2) Na podstawie ewidencji dochodów budżetowych klasyfikowanych w § 049 – „Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw” w rozdziale 75618 – „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw” ustalono, że w 2016 roku gmina uzyskała 68.447,87 zł dochodów opisanych w ewidencji księgowej jako „opłata adiacencka”.
- 3) W kontrolowanym roku ewidencję rozrachunkową do konta 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w zakresie dochodów ww. opłaty prowadzono odręcznie na kartach kontowych z podziałem na: „Opłata adiacencka z tytułu podziału nieruchomości”; „Opłata adiacencka – Chojniczki”; „Opłata adiacencka – Lichnowy”; „Opłata adiacencka – Powąłki” oraz „Opłata adiacencka – Nowa Cerkiew”.

- a) Ewidencja szczegółowa dotycząca opłaty adiacenckiej z tytułu podziału nieruchomości obejmowała 2 karty kontowe.

W 2016 roku bieżący przypis należności zaksięgowano na jednej karcie (nr 221/3) – pod datą 2.03.2016 roku przypisano należność w kwocie 17.400,00 zł na podstawie decyzji administracyjnej nr RŚiGN.3134.1.1.2016.

Druga karta kontowa (nr 2/2011), bez bieżącego przypisu należności, prowadzona była do rozliczenia opłaty adiacenckiej w wysokości 89.884,50 zł, określonej decyzją administracyjną wójta gminy z 2011 roku. Należność rozłożona na 10 rat rocznych została przypisana w całości na koncie 221 w roku wydania decyzji określającej tę opłatę.

Ustalenia w zakresie niewykorzystywania konta 226 – „Długoterminowe należności budżetowe” do ewidencji należności przypadających do zapłaty po roku wydania decyzji oraz niezgodnego z obowiązującymi przepisami wykorzystywania konta 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” do ewidencji należności podlegających księgowaniu na koncie 226 przedstawiono w protokole z poprzedniej kompleksowej kontroli gminy, zakończonej w lutym 2014r.

- b) Ewidencja dotycząca opłaty adiacenckiej dotyczącej nieruchomości w m. Chojniczki obejmowała 38 kart kontowych. Przypisu należności na rok 2016, na sumę 1.399,50 zł, dokonano na 4 kartach – kartach oznaczonych numerami od 221/23 do 221/26.

Przypisane należności wynikały z decyzji administracyjnych wójta gminy z 2015 roku. Część przypisanych należności (675,90 zł) stanowiły raty opłaty przypadające do zapłaty w 2016 roku, pozostałe 723,60 zł przypisano po przedterminowej spłacie w 2016 roku rat przypadających do spłaty w latach 2017-2024.

Karty bez bieżącego przypisu należności na rok 2016 (34 karty) prowadzono do rozliczenia należności rozłożonych na raty roczne (33 karty) oraz jednej nieuregulowanej w 2014 roku opłaty jednorazowej, przypadającej do zapłaty w roku wydania decyzji.

Należności rozłożone na raty, wynikające z decyzji administracyjnych wójta gminy z okresu od 2007 roku do stycznia 2014r., przypisywano w całości w roku wydania decyzji na koncie 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych”, niezgodnie z zasadami funkcjonowania tego konta.

- c) Ewidencja dotycząca opłaty adiacenckiej w Lichnowach obejmowała 2 karty kontowe, na których od 2012 roku ewidencjonowano spłatę należności rozłożonych na 10 rat rocznych, przypisanych w całości w 2012 roku na koncie 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych”.

- d) Również 2 karty kontowe obejmowała ewidencja dotycząca opłaty adiacenckiej w Powąlkach. Od 2013 roku na kartach ewidencjonowano spłatę należności rozłożonych na 5 rocznych, przypisanych w całości w roku wydania decyzji administracyjnych określających tę opłatę.

- e) W okresie pomiędzy poprzednią i obecną kompleksową kontrolą gminy założono karty kontowe dotyczące opłaty adiacenckiej w Nowej Cerkwi. W 2016 roku ewidencja ta obejmowała 13 kart, na których zaksięgowano przypisy należności na sumę 8.483,95 zł oraz wpłaty na sumę 13.816,90 zł. Księgowania dotyczyły opłat określonych decyzjami administracyjnymi wójta gminy z 2015 roku.

Ustalenia dotyczące tej ewidencji przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu, po informacji o decyzjach administracyjnych wójta gminy dotyczących opłaty adiacenckiej w tej miejscowości.

- 4) Ustalono, że w 2016 roku wójt gminy wydał jedną decyzję administracyjną w sprawie określenia opłaty adiacenckiej – decyzja RŚiGN.3134.1.1.2016 z dnia 27.01.2016r. dotyczyła opłaty adiacenckiej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku podziału nieruchomości. Opłata w wysokości 17.400,00 zł dotyczyła nieruchomości w m. Powałki (działki nr 17/6 i 18/12).

Ze sporządzonego w dniu 4.12.2015 roku operatu szacunkowego wynikało, że w wyniku podziału zatwierdzonego decyzją administracyjną RŚiGN.6831.16.2.2013 wójta gminy z dnia 8.04.2013 roku (decyzja stała się ostateczna w dniu 29.04.2013r.) wartość nieruchomości wzrosła o 58.000,00 zł.

Ustalono, że opłatę określono zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami oraz uchwałą Rady Gminy określającą stawkę opłaty adiacenckiej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku podziału nieruchomości. Zauważone w trakcie kontroli uchybienie polegało na przywołaniu w początkowej części (drugi akapit) uzasadnienia decyzji w sprawie opłaty adiacenckiej niewłaściwej decyzji administracyjnej w sprawie zatwierdzenia projektu podziału nieruchomości – przywołano oznaczoną numerem RŚiGN.6831.8.1.2014 decyzję wójta gminy z dnia 17.04.2014r.

- 5) W 2016 roku wójt gminy nie wydał żadnej decyzji administracyjnej w sprawie określenia opłaty adiacenckiej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w związku z wybudowaniem urządzeń infrastruktury technicznej.

Z uwagi na to, że w trakcie poprzedniej kompleksowej kontroli gminy stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ustalania takiej opłaty, przestrzeganie obowiązujących przepisów sprawdzono na przykładzie decyzji administracyjnych wójta gminy wydanych w roku 2015.

- 6) Ustalono, że w 2015 roku (ściślej – w dniu 27.11.2015r.) wójt gminy wydał 29 decyzji administracyjnych określających opłatę adiacencką w związku ze stworzeniem warunków do podłączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej, wybudowanych w m. Nowa Cerkiew i przekazanych do eksploatacji w dniu 19.12.2013r.

- Na podstawie dokumentów przedłożonych przez pana Piotra Wulczyńskiego – inspektora w Wydziale Rolnictwa, Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami ustalono, że wydane przez wójta gminy decyzje administracyjne oznaczone były symbolem akt spraw RŚIGN.3134 oraz numerami porządkowymi z 2014r., tj. numerami: od 53.2.2014 do 61.2.2014; od 64.2.2014 do 68.2.2014; 72.2.2014; 73.2.2014 oraz od 77.2.2014 do 89.2.2014.

Ustalono, że niektóre wszczęte postępowania w sprawie określenia opłaty adiacenckiej (sprawy: 62; 63, 69, 70 i 71) zostały umorzone ze względu na ich bezprzedmiotowość – nie było podstaw do naliczenia opłaty adiacenckiej, ponieważ nieruchomości były już wcześniej podłączone do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

- Ustalenia odnoszące się do wydanych decyzji administracyjnych wójta gminy w sprawie określenia opłaty adiacenckiej przedstawiono poniżej.

- a) Ustalono, że od 8 decyzji administracyjnych wójta gminy (nr: 53.2.2014; 54.2.2014; 55.2.2014; 60.2.2014; 65.2.2014; 66.2.2014; 77.2.2014 oraz 83.2.2014) ich adresaci odwołali się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Słupsku. Organ ten uchylił w całości zaskarżone decyzje i przekazał sprawy do ponownego rozpatrzenia.

W uzasadnieniach decyzji wydanych w styczniu i marcu 2016 roku ww. Kolegium wskazało wady zaskarżonych decyzji – brak ocen operatów szacunkowych (naruszenie art. 7, art. 8, art. 11, art. 77 ust. 1 i art. 80 kodeksu postępowania administracyjnego – 3 przypadki), jak też sporządzenie operatów niezgodnie z rozporządzeniem regulującym tematykę wyceny nieruchomości i sporządzania operatów szacunkowych (5 przypadków).

- Stwierdzono, że żadnej ze spraw przekazanych do ponownego rozpatrzenia nie rozpatrzono ponownie i nie wydano nowych decyzji administracyjnych określających opłatę adiacencką.

Dołączone do akt spraw odręczne notatki z nieczytelnymi podpisami (brak oznaczenia imienia, nazwiska i stanowiska służbowego pracownika sporządzającego notatki) wskazywały, że:

- dokumenty dotyczące 3 decyzji administracyjnych wójta gminy wróciły z Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Słupsku po upływie terminu na wydanie nowych decyzji, tj. 3 lat od dnia odbioru końcowego wybudowanych urządzeń infrastruktury technicznej i przekazania tych urządzeń do eksploatacji;
- w 5 innych przypadkach przed upływem terminu na wydanie nowych decyzji rzeczoznawca majątkowy nie poprawił i nie uzupełnił wadliwych operatów szacunkowych nieruchomości.

- Nawiązując do treści sporządzonych notatek ustalono, że na wydanych w marcu 2016 roku 3 decyzjach Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Słupsku, wskazujących na brak

ustosunkowania się do sporządzonych operatów szacunkowych przed wydaniem decyzji nr 53.2.2014, 54.2.2014 i 55.2.2014 wójta gminy z dnia 27.11.2015r., widniała data 27.12.2016r., jako data wpływu tych decyzji do kontrolowanego urzędu gminy. Znajdująca się w przedłożonej dokumentacji koperta wskazywała, że przesyłkę pocztową z decyzjami z marca 2016 roku ww. Kolegium nadało w dniu 20.12.2016r.

Wydane wcześniej, tj. w styczniu 2016 roku decyzje organu odwoławczego (5 decyzji), wskazujące m.in. na nieprawidłowe sporządzenie operatów szacunkowych przed wydaniem decyzji 60.2.2014; 65.2.2014; 66.2.2014; 77.2.2014 i 83.2.2014 wójta gminy z dnia 27.11.2015r., do kontrolowanej jednostki wpłynęły w dniu 10.03.2016r. O poprawienie operatów szacunkowych urząd gminy zwrócił się do ich autora pismem RŚiGN.3134.60/65/66/77/83.2014 z dnia 30.05.2016r. W dniu 15.06.2016 roku kontrolowana jednostka otrzymała odpowiedź rzeczoznawcy, że korekty lub uzupełnienia operatów przekaże do dnia 12.07.2016r., tj. w terminie 30 dni od dnia faktycznego odbioru pisma (po powrocie z sanatorium).

Znajdująca się w aktach notatka służbowa wskazywała, że korekty operatów nie wpłynęły do dnia 19.12.2016r. Przedłożone do kontroli dokumenty nie zawierały jakichkolwiek ponagieł kierowanych do rzeczoznawcy.

W pisemnym wyjaśnieniu pan Piotr Wulczyński – inspektor podał, że – cyt.: „*Nawiązując do pisma Wójta Gminy Chojnice nr RŚiGN.3134.60/65/66/78/83.2014 z dnia 30.05.2016r. kierowanego do Rzeczoznawcy Majątkowego Tadeusza Sulczewskiego w sprawie korekty operatów szacunkowych dotyczących naliczenia opłaty adiacenckiej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości wskutek stworzenia warunków do podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej dla działek nr: 220/4, 260/9, 213/6, 260/12, 213/5, położonych w miejscowości Nowa Cerkiew oraz pisemnej odpowiedzi w/w rzeczoznawcy na pismo Wójta z dnia 14.06.2016r., w którym tenże zadeklarował zamiar sporządzenia korekt operatów na dzień 12.07.2016r. oświadczam, że w wyznaczonym terminie nie wpłynęły do Urzędu Gminy Chojnice poprawione operaty. W związku z zaistniałą sytuacją w okresie od dnia 12.07.2016r. do 19.12.2016r. wielokrotnie podczas prowadzonych rozmów telefonicznych próbowałem nakłonić P. Sulczewskiego do poprawy sporządzonych przez niego dokumentów. Niestety do dnia 19.12.2016r., tj. do dnia upływu terminu na wydanie decyzji administracyjnej w sprawie naliczania opłaty adiacenckiej dokumenty te nie zostały dostarczone do tutejszego urzędu.*”

Wyjaśnienie ww. pracownika załączono do akt roboczych kontroli.

[Wyjaśnienie pana Piotra Wulczyńskiego – inspektora dotyczące opłaty adiacenckiej –

– poz. 2 akt kontroli]

- b) Podlegające wykonaniu ostateczne decyzje administracyjne wójta gminy, oznaczone numerami: 57.2.2014; 58.2.2014; 59.2.2014; 61.2.2014; 64.2.2014; 72.2.2014; 78.2.2014;

79.2.2014; 80.2.2014; 81.2.2014; 84.2.2014; i 87.2.2014 (łącznie 12 decyzji), ustalały opłatę adiacencką płatną jednorazowo, z kolei ostateczne decyzje oznaczone numerami: 56.2.2014; 67.2.2014; 68.2.2014; 73.2.2014; 82.2.2014; 85.2.2014; 86.2.2014; 88.2.2014 oraz 89.2.2014 (łącznie 9 decyzji), ustalały opłatę adiacencką płatną w ratach – od 2 do 10 rat rocznych.

- 7) Kontrolując wszystkie ostateczne decyzje administracyjne wójta gminy (21 decyzji) w sprawie określenia opłaty adiacenckiej ustalono, że wysokości opłat wyliczono prawidłowo, tj. jako 50% różnicy pomiędzy wartością nieruchomości po wybudowaniu urządzeń infrastruktury technicznej a wartością nieruchomości przed wybudowaniem tych urządzeń. Wartości nieruchomości wynikały z aktualnych operatów szacunkowych sporządzonych przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego. Decyzje administracyjne określające zapłatę opłaty adiacenckiej w ratach zawierały zapisy o zabezpieczeniu wierzytelności gminy poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomościach wymienionych w tych decyzjach. W aktach spraw znajdowały się wnioski o wpis w księdze wieczystej, jak też otrzymane z sądu rejonowego zawiadomienia o wpisie hipoteki.
- 8) Powyżej wykazano, że prowadzona w 2016 roku szczegółowa ewidencja księgową dotycząca opłaty adiacenckiej dla nieruchomości położonych w m. Nowa Cerkiew obejmowała 13 kart kontowych, na których zaksięgowano należności bieżące na sumę 8.483,95 zł oraz wpłaty na sumę 13.816,90 zł.
- Ustalono, że przypis należności na ww. sumę obejmował przypadające do zapłaty w 2016 roku raty określone 9 decyzjami administracyjnymi wójta gminy (łącznie 5.898,95 zł) oraz przypis jednorazowej należności w kwocie 2.585,00 zł, wynikającej z decyzji administracyjnej RŚiGN.3134.73.2.2014, która stała się ostateczna w dniu 5.01.2016r.
  - Należności wynikające z pozostałych 11 ostatecznych i objętych kontrolą decyzji administracyjnych wójta gminy z 2015 roku (decyzji określających opłatę adiacencką płatną jednorazowo) przypisano w roku ich wydania, ponieważ w tym roku decyzje te stały się ostateczne.
- 9) Na ostatni dzień 2016 roku wymagalne należności kontrolowanej jednostki z tytułu opłaty adiacenckiej wynosiły 29.023,49 zł. Na powyższą wielkość składały się zaległości 6 dłużników, w tym 2 osób prawnych (19.165,00 zł) i 4 osób fizycznych (9.858,49 zł). Największe zaległości występowały na kartach kontowych oznaczonych numerami:
- 221/3 w ewidencji „Podział nieruchomości”	- 17.400,00 zł;
- 221/117 w ewidencji „Chojniczki”	- 4.147,00 zł;
- 221/21 w ewidencji „Nowa Cerkiew”	- 2.585,00 zł.

Zaległości występujące na ww. kartach kontowych, na sumę 24.132,00 zł, stanowiły 83% wszystkich zaległości w opłacie adiacenckiej na koniec 2016 roku.

Tematykę związaną z windykacją tych należności przedstawiono w odrębnym punkcie niniejszego protokołu („3.2.13. Windykacja należności podatkowych i opłat”).

3.2.10. Opłata planistyczna

W 2016 roku nie planowano i nie realizowano dochodów budżetowych z tytułu opłaty (renty) planistycznej.

Z pisemnego oświadczenia złożonego przez pana Arkadiusza Czaplewskiego – inspektora w Wydziale Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej wynikało, że w 2016 roku nie wystąpiły przesłanki do wydania przez wójta gminy decyzji administracyjnych określających opłatę planistyczną. Złożone oświadczenie załączono do akt roboczych kontroli.

[Oświadczenie pana Arkadiusza Czaplewskiego – Inspektora, dotyczące nierealizowania w 2016 roku dochodów z tytułu opłaty planistycznej – poz. 3 akt kontroli]

3.2.11. Opłaty za zajmowanie pasa drogowego

- 1) W 2016 roku z opłat za zajęcie pasa drogowego zrealizowano dochody w wysokości 57.832,77 zł. Wpływy te zaewidencjonowano w § 049 – „Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw” w rozdziale 75618 – „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw”.

Stwierdzono, że przy planowaniu i ewidencjonowaniu dochodów z ww. źródła nie przestrzegano obowiązującej klasyfikacji dochodów. Wpływy te należało ujmować w § 069 – „Wpływy z różnych opłat” w rozdziale 60016 – „Drogi publiczne gminne”.

- 2) Obowiązujące w 2016 roku stawki opłaty za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych określała uchwała Nr XIX/254/2004 Rady Gminy z dnia 24 czerwca 2004r. w sprawie wysokości stawek za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 102 z dnia 23 sierpnia 2004r., poz. 1812).

Zwrócono uwagę, że zawarty w § 3 ust. 4 uchwały zapis o treści „Za niepełny rok kalendarzowy wysokość rocznych stawek opłat obliczana jest proporcjonalnie do liczby miesięcy (wliczając miesiące niepełne) umieszczenia urządzenia w pasie drogowym” nie uwzględnia uregulowań zawartych w art. 40 ust. 5 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 1440). Przepisy te, w brzmieniu obowiązującym od dnia 4.10.2005 roku stanowią, że – cyt.: „za umieszczenie urządzenia w pasie drogowym lub na drogowym obiekcie inżynierskim przez okres krótszy niż rok opłata obliczana jest proporcjonalnie do liczby dni umieszczenia urządzenia w pasie drogowym lub na drogowym obiekcie inżynierskim” (podkreślenia kontrolującego).

- 3) Obowiązki z zakresu naliczania opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych wykonywał pan Sebastian Kwiatkowski – inspektor w Wydziale Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej.

Z przedłożonego przez wyżej wymienionego „Wykazu dróg gminnych w Gminie Chojnice – stan na dzień 31.12.2016r.” wynikało, że w roku objętym szczegółową kontrolą dochodów do kategorii dróg gminnych należało 37 dróg o łącznej długości 106,35 km.

- 4) Na podstawie przedstawionych do kontroli dokumentów ustalono, że w 2016 roku wójt gminy wydał 20 decyzji administracyjnych zezwalających na zajęcie pasa drogowego dróg gminnych, w tym 13 decyzji zezwalających na prowadzenie robót oraz 7 decyzji zezwalających na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Szczegółową kontrolę przestrzegania obowiązujących przepisów przeprowadzono na przykładzie próby obejmującej wszystkie decyzje administracyjne wójta gminy, wymienione w tabeli poniżej:

L.p.	Numer decyzji, data wydania	Nr drogi gminnej, nr działki, obręb geodezyjny	Opłata za zajęcie pasa w celu prowadzenia robót (w zł)	Opłata za umieszczenie urządzeń – za rok 2016 (w zł)	Opłata roczna za umieszczenie urządzeń – za każdy rok następny (w zł)
1	2	3	4	5	6
1.	BM.7230.1.2.2016 3.02.2016r.	239028G dz.173/77; 173/75; Topole	16,50	-	-
2.	BM.7230.1.12.2016	239002G	126,00	-	-
3.	BM.7230.1.12.1.2016 17.02.2016r.	dz. 74 Nowa Cerkiew	-	136,11	160,18
4.	BM.7320.1.15.2016 29.02.2016r.	239001G dz. 184 Swornegacie	-	10,28	15,00
5.	BM.7230.1.23.1.2016	239030G	52,50	-	-
6.	BM.7230.1.23.2016 18.03.2016r.	dz.16/7 Pawłówko	-	35,64	41,70
7.	BM.7230.1.26.1.2016 1.04.2016r.	239034G	910,00	-	-
8.	BM.7230.1.26.2.2016 2.06.2016r.	dz. 244/9 Charzykowy	610,00	-	-
9.	BM.7230.1.26.3.2016 12.08.2016r.		310,00	-	-
10.	BM.7230.1.28.2016	239010G	-	21,44	27,15
11.	BM.7230.1.18.1.2016 21.03.2016r.	dz. 296/1 i 296/2 Ogorzeliny	36,00	-	-
12.	BM.7230.1.35.2016 29.03.2016r.	239034G dz. 276/35 Charzykowy	6,00	-	-
13.	BM.7230.1.40.2016 6.04.2016r.	239034G dz. 207/7 Charzykowy	7,50	-	-
14.	BM.7230.1.41.2016 14.04.2016r.	236040G dz. 176 Niezychowice	10,00	-	-
15.	BM.7230.1.44.2016 2.05.2016r.	239030G dz. 280 i 282 Krojanty	18,00	-	-
16.	BM.7230.1.80.1.2016	(brak oznaczenia)	30,00	-	-
17.	BM.7230.1.80.2016 2.11.2016r.	dz. 126 Niezychowice	-	3,04	19,50
18.	BM.7230.1.86.2016 29.11.2016r.	239034G dz. 244/9 Charzykowy	10,00	-	-
19.	BM.7230.1.87.2016 27.12.2016r.	239030G dz. 15/10 Pawłówko	-	-	15,00
20.	BM.7230.1.88.2016 27.12.2016r.	239030G dz. 15/10 Pawłówko	-	-	27,30

5) Kontrolując przedłożone dokumenty zwrócono uwagę na brak (niewydanie przez wójta gminy):

- 3 decyzji administracyjnych zezwalających na zajęcia pasa drogowego dróg gminnych celem prowadzenia robót budowlanych i określających opłatę z tego tytułu – dot. pozycji 4, 19 i 20 tabeli powyżej;
- 5 decyzji administracyjnych zezwalających na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego i określających opłatę roczną z tego tytułu – dot. pozycji 1, 12, 14, 15 i 18 tabeli powyżej.

Szczegółowe ustalenia przedstawiono poniżej z uwzględnieniem podziału na ww. rodzaje decyzji.

a) *Brak decyzji zezwalających na zajęcie pasa drogowego dróg gminnych celem prowadzenia robót budowlanych*

- Decyzją administracyjną BM.7230.1.15.2016 z dnia 29.02.2016 roku zezwolono inwestorowi (Enea Operator w Poznaniu Rejon Dystrybucji Chojnice) na umieszczenie w pasie drogowym drogi gminnej nr 239001G w m. Swornegacie linii kablowej elektroenergetycznej. Opłatę roczną za 2016 rok wyliczono za 303 dni tego roku. Złożony przez inwestora w dniu 26.02.2016 roku „Wniosek o wydanie decyzji zezwalającej na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych niezwiązanych z budową, przebudową lub remontem dróg” (dalej: „Wniosek o wydanie decyzji”), nie określał powierzchni zajęcia pasa drogowego celem prowadzenia robót oraz terminu zajęcia. Z ustnego wyjaśnienia pana Sebastiana Kwiatkowskiego – inspektora wynikało, że prace budowlane związane z wykonaniem przecisku pod drogą gminą prowadzono poza pasem drogowym, na nieruchomościach niebędących własnością gminy.
- Wydany w dniu 27.12.2016 roku decyzjami administracyjnymi BM.7230.1.87.2016 i BM.7230.1.88.2016 wójt gminy zezwolił ww. inwestorowi na umieszczenie w pasie drogowym drogi gminnej nr 239030G w m. Lipienice (działka nr 15/10 w obrębie geodezyjnym Pawłówko) kabli elektroenergetycznych, określając jednocześnie opłaty roczne z tego tytułu w wysokościach odpowiednio 15,00 zł i 27,30 zł. Decyzje nie określały opłaty za rok 2016 proporcjonalnie do liczby dni umieszczenia urządzeń w pasie drogowym. W złożonych w dniu 5.12.2016 roku „Wnioskach o wydanie decyzji” inwestor nie określał powierzchni zajęcia pasa drogowego celem prowadzenia robót oraz terminu zajęcia – określił jedynie powierzchnie, jakie zajmują kable w pasie drogowym (1 m² i 1,82 m²) oraz okresy eksploatacji tych urządzeń (w obu przypadkach od dnia 1.01.2017r.).

Pan Sebastian Kwiatkowski – inspektor poinformował ustnie kontrolującego, że wymieniona powyżej droga w Lipienicach stała się drogą gminną z dniem 1.01.2014 roku na mocy uchwały Nr XXXVI/450/2013 Rady Gminy z dnia 20 września 2013r. w sprawie zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych. Kable elektroenergetyczne w tej drodze ułożone zostały w okresie, gdy ww. droga była jeszcze drogą powiatową. Przywołane powyżej decyzje administracyjne wójta gminy z dnia 27.12.2016 roku wydano, by urząd gminy miał podstawę do obciążania właściciela kabli elektroenergetycznych opłatą roczną.

Brak decyzji administracyjnych zezwalających na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego

- Wymienionymi w poz. 1, 12, 14, 15 i 18 tabeli powyżej decyzjami administracyjnymi wójt gminy zezwolił różnym firmom na zajęcie pasa drogowego dróg gminnych w Topolach, Charzykowach, Niezychowicach i Krojantach celem budowy sieci gazowych i przyłączy gazowych. Decyzje wydano na podstawie złożonych w urzędzie gminy „Wniosków o wydanie decyzji”, zawierających informacje o planowanym terminie realizacji robót budowlanych, o powierzchni pasa drogowego zajętej na prowadzenie tych robót, jak też o powierzchni urządzeń umieszczanych w pasie drogowym dróg gminnych.
- Zapytany o przyczyny (powody) niewydania decyzji administracyjnych wójta gminy zezwalających na umieszczenie urządzeń infrastruktury technicznej oraz określających opłatę roczną z tego tytułu pan Sebastian Kwiatkowski – inspektor wyjaśnił, że o nieobciążaniu właściciela sieci gazowej opłatami za zajęcie pasa drogowego jest mowa w „Porozumieniu w sprawie gazyfikacji Gminy Chojnice”, zawartym w dniu 3.06.2003 roku pomiędzy Pomorską Spółką Gazownictwa Spółka z o.o. w Gdańsku a – cyt.: „Urzędem Gminy Chojnice”, reprezentowanym przez pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy.

Przywołane porozumienie, zmienione aneksem nr 1 z dnia 2.09.2004r., określające zakresy prac z zakresu gazyfikacji gminy do wykonania w trzech etapach, jak też obowiązki stron porozumienia, zawierało w końcowej części zapis o treści – cyt.: „Urząd Gminy udostępni tereny będące w ich władaniu pod budowę gazociągów, nie pobierając opłat za zajęcie pasa drogowego”.

- Stwierdzono brak podstaw prawnych do zwalniania z opłat za zajęcie pasa drogowego drogi publicznej. Zawarte w art. 40 ust. 3 ustawy o drogach publicznych sformułowanie „pobiera się” wskazuje na konieczność ustalenia przez zarządcę drogi opłaty w każdym przypadku zajęcia pasa drogowego. Przepisy ustawy o drogach publicznych stanowiące podstawę do określenia przez radę gminy wysokości opłat za zajęcie pasa drogowego nie

przewidują możliwości zwolnienia z takich opłat przez organ stanowiący gminy (radę gminy), a tym bardziej przez zarządcę drogi, tj. wójta gminy.

Przywołane powyżej porozumienie z Pomorską Spółką Gazownictwa Sp. z o.o. w Gdańsku załączono do akt roboczych kontroli.

[Porozumienie z dnia 3.06.2003r. zawarte z Pomorską Spółką Gazownictwa Sp. z o.o. w Gdańsku w sprawie gazyfikacji Gminy Chojnice – poz. 4 akt kontroli]

- 7) Ustalono, że decyzjami administracyjnymi wymienionymi w pozycjach 7-9 tabeli wójt gminy zezwolił na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych polegających na budowie budynku usługowego (zajęcie pasa miało umożliwić bezpieczne prowadzenie robót), z kolei decyzją administracyjną wymienioną w poz. 13 tabeli zezwolono na zajęcie pasa drogowego w celu usunięcia awarii energetycznego przyłącza kablowego. W przypadkach tych nie wystąpiły przesłanki do wydania decyzji zezwalających na umieszczanie urządzeń infrastruktury technicznej w pasie drogowym oraz określania opłat z tego tytułu i decyzji takich nie wydano.
- 8) Szczegółową ewidencję rozrachunkową z tytułu opłaty za zajęcie pasa drogowego prowadzono odręcznie na kartach kontowych. W 2016 roku przypisu należności dokonano w oparciu o decyzje administracyjne wójta gminy wydane w tymże roku oraz w latach wcześniejszych (w zakresie opłaty rocznej). Kontrola zgodności przypisów należności z kwotami opłat wynikającymi z decyzji wydanych w 2016 roku nie wykazała nieprawidłowości.

3.2.12. Opłata za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

- 1) W 2016 roku gmina uzyskała 234.778,54 zł dochodów budżetowych klasyfikowanych w § 048 – „Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych” w rozdziale 75618 – „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw”.
- 2) W roku objętym kontrolą wójt gminy wydał łącznie 104 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Ilości zezwoleń w podziale na rodzaje napojów alkoholowych i na miejsce spożycia przedstawiono w tabeli:

Wyszczególnienie	Wydane zezwolenia, w zależności od zawartości alkoholu			
	Ogółem:	w tym:		
		do 4,5 % oraz piwa	od 4,5 - 18 %, za wyjątkiem piwa	powyżej 18 %
- do spożycia w miejscu sprzedaży	20	12	4	4
- do spożycia poza miejscem sprzedaży	47	17	16	14
- zezwolenia jednorazowe	37	37	0	0
Razem:	104	66	20	18

3) Ustalono, że do wniosków podmiotów ubiegających się o wydanie zezwoleń dołączone były dokumenty, o których mowa w art. 18 ust. 6 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 487). Wydając zezwolenia jednorazowe przestrzegano art. 18¹ ww. ustawy. Powyższych ustaleń dokonano na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach spraw 30 zezwoleń przyjętych jako próba do kontroli. Skontrolowane zezwolenia oznaczone były następującymi numerami:

- I-1201-A-28/2016; I-1202-B-20/2016; I-1203-C-17/2016; I-1207-A-30/2016; I-1208-B-22/2016; I-1209-C-19/2016; I-1213-A-32/2016; I-1214-B-24/2016; I-1215-C-21/2016; I-1217-B-26/2016; I-1218-C-22/2016; I-1219-B-27/2016; I-1220-C-23/2016; I-1230-A-35/2016 i I-1231-B-31/2016 – zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży;
- II-690-A-16/2016; II-691-B-8/2016; II-692-C-6/2016; II-698-A-20/2016; II-699-B-10/2016; II-700-C-8/2016; II-704-A-24/2016; II-705-B-11/2016; II-706-C-9/2016; II-708-A-26/2016 – zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży;
- III-645-A-5/2016; III-652-A-12/2016; III-654-A-14/2016; III-657-A-17/2016; III-660-A-20/2016; III-665/A-25/2016 – zezwolenia jednorazowe.

4) Urząd gminy kontrolował realizację obowiązku składania przez przedsiębiorców oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim oraz wnoszenia opłat za uzyskane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Prowadzona przez panią Mirosławę Perszewską – inspektor w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich „Ewidencja opłat za korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych” zawierała – poza oznaczeniami przedsiębiorców i adresami punktów sprzedaży napojów alkoholowych – dane o numerach zezwoleń i terminów ich ważności, wartości sprzedaży w roku poprzednim oraz o kwocie opłaty do zapłaty (ogółem i z podziałem na raty i daty wpłat).

Na podstawie losowo wybranej próby obejmującej 10 zezwoleń ustalono, że wysokości opłaty wyliczano prawidłowo a raty opłaty były regulowane z zachowaniem ustawowych terminów. Przyjęta do kontroli próba obejmowała zezwolenia oznaczone numerami: I-1146-A-4/2015; I-1152-A-8/2015; I-1153-B-5/2015; I-1154-C-3/2015; I-1169-B-10/2015; I-1170-C-8/2015; I-1185-A-20/2015; I-1191-A-23/2015; I-1193-A-25/2015 i I-1194-B-17/2015.

3.2.13. Windykacja należności podatkowych i opłat

1) W trakcie kontroli ustalono, że kontrolowana jednostka na bieżąco wysyłała dłużnikom upomnienia wzywające do zapłaty zaległych podatków wraz z odsetkami oraz kosztami